

VADEMECUM JURIDISCHE TWEEDELIJNSBIJSTAND

INHOUDSOPGAVE

inleiding	vademecum juridische tweedelijnsbijstand	6
hoofdstuk 1.	onderscheid tussen eerste- en tweedelijnsbijstand	7
1.1.	juridische eerstelijnsbijstand	7
1.2.	juridische tweedelijnsbijstand	8
hoofdstuk 2.	aanstelling van de advocaat	10
2.1.	bevoegdheid	10
2.2.	wijze van aanstelling	11
2.2.1.	datum bewijsstukken	12
2.2.2.	het BJB kan op volgende wijze gevat worden	14
2.2.2.1.	ambtshalve aanstelling door de stafhouder of het BJB	14
2.2.2.2.	aanvraag door de rechtzoekende	15
2.2.2.3.	aanvraag door de advocaat	15
2.2.2.4.	doorverwijzing door eerstelijnsbijstand	16
2.3.	de beoordeling van de voorwaarden voor volledige en gedeeltelijke kosteloosheid	16
2.3.1.	de kennelijk ongegronde aanvraag	16
2.3.2.	wie komt in aanmerking voor de volledige of gedeeltelijke kosteloosheid van de juridische tweedelijnsbijstand?	17
2.3.2.1.	categorieën van personen die in aanmerking komen voor volledige of gedeeltelijke kosteloosheid inzake juridische tweedelijnsbijstand op basis van het inkomen	18
	wie is een alleenstaande?	19
	wie zijn personen ten laste?	20

	samenwonen	21
	wat is het maandelijks netto-inkomen?	22
	onderhoudgeld	24
	wat met kosten en schulden?	26
	stavingsstukken te voegen bij de aanstelling	27
2.3.2.2.	gelijkgestelde categorieën van personen die in aanmerking komen voor volledige kosteloosheid inzake juridische bijstand op voorlegging van de door de het KB bepaalde bewijsstukken	28
2.3.2.3.	het weerlegbaar vermoeden van ontoereikendheid van inkomen van de aanvrager inzake volledige kosteloosheid	33
hoofdstuk 3	verloop	36
3.1.	deontologische verplichtingen	36
3.2.	vervangingen	36
3.3.	beroepsgeheim	37
hoofdstuk 4	welke advocaat?	38
hoofdstuk 5	einde	42
5.1.	einde van de zaak	42
5.2.	beëindiging van de tweedelijnsbijstand door het BJB	43
5.2.1.	algemeen	43
5.2.2.	tijdens de aanstelling	44
5.2.2.1.	de begunstigde voldoet niet langer meer aan de voorwaarden	44
5.2.2.2.	de begunstigde blijkt nooit voldaan te hebben aan de voorwaarden	45
5.2.2.3.	geen medewerking	45
5.2.3.	opvolging	46

5.2.3.1.	de advocaat verlaat de balie	46
5.2.3.2.	de advocaat verandert van balie	47
5.2.3.4.	opvolging door een advocaat die niet optreedt in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand	47
5.2.3.5.	het BJB duidt een opvolger aan	47
hoofdstuk 6	vergoeding van de advocaten	49
6.1.	toekenning van punten	49
6.2.	gedeeltelijke kosteloosheid: de provisie	52
6.3.	ereloon	52
6.4.	gerechtskosten – voorschieten van kosten	54
6.5.	rechtsplegingsvergoeding	54
6.6.	fiscaal	56
hoofdstuk 7	kosteloze rechtspleging of rechtsbijstand	57
7.1.	wat?	57
7.2.	waar?	57
7.3.	voorwaarden	58
7.4.	raad van state	58
7.5.	raad voor vreemdelingenbetwisting	59
hoofdstuk 8	tolken	60
hoofdstuk 9	hof van cassatie	61
9.1.	burgerlijke zaken	61
9.2.	strafzaken	61

hoofdstuk 10	grensoverschrijdende juridische bijstand	62
hoofdstuk 11	kwaliteitscontrole	64
hoofdstuk 12	de kruiscontroles	65
hoofdstuk 13	de vergoedingen van de advocaten (waarde van het punt) en de werkingskosten van het BJB	66
hoofdstuk 14	beroepen tegen beslissingen van het BJB voor de arbeidsrechtbank	69
bijlage 1	becommentarieerde puntenlijst	70
bijlage 2	punten voor prestaties administratief recht na 1 juni 2007	94
bijlage 3	punten nieuwe procedures jeugdrecht	96
bijlage 4	lijst van stavingsstukken te voegen bij het verslag	97
bijlage 5	samenvatting vonnissen en arresten arbeidsrechtbanken en arbeidshoven inzake beroepen tegen beslissingen BJB	100

Inleiding

De wet van 23 november 1998 betreffende de juridische bijstand, die in werking trad op 31 december 1999, voorziet in het recht op juridische bijstand voor “*personen die over onvoldoende middelen beschikken*”.

Het is de taak van de balies, meer bepaald de bureaus voor juridische tweedelijnsbijstand (BJB), om toe te zien op de organisatie en de kwaliteit van deze dienstverlening door advocaten.

De wet en de uitvoeringsbesluiten waarmee de advocaten moeten werken, geven echter aanleiding tot tegenstrijdige interpretaties.

De OVB gaf reeds in 2002 een vademecum juridische tweedelijnsbijstand uit. In 2005 werd dit aangepast en on line ter beschikking gesteld. Actualisering was nodig en samen met de Ordre des barreaux francophones et germanophone (OBFG) werd dit gerealiseerd.

Dit vademecum is dan ook een uniforme leidraad voor alle Belgische advocaten die meewerken aan de juridische tweedelijnsbijstand en volgt het logisch verloop vanaf het begin van een aanstelling tot het einde van de zaak, met tal van voorbeelden.

Een becommentarieerde puntenlijst en een samenvatting van de vonnissen en arresten van de arbeidsrechtbanken en –hoven inzake beroepen tegen beslissingen van het BJB completeren dit werkinstrument.

Het vademecum juridische tweedelijnsbijstand is tot stand gekomen dankzij alle BJB-voorzitters en in het bijzonder met medewerking van François Bruyns (bestuurder OBFG), Raïssa Wauters en Balder Cloosen (BJB Brussel), Kati Verstrepen en Annick Mortier (BJB Antwerpen), Elke Steylaerts (OVB), François Masquelin (BJB Bruxelles), François Dewasme (BJB Tournai). Aan hen allen oprecht dank.

Ralf Micholt
Bestuurder departement toegang tot het recht
september 2007

Hoofdstuk 1: ONDERSCHIED TUSSEN EERSTE- EN TWEEDELIJNSBIJSTAND

- (1) Art. 4 van de wet van 23 november 1998 (*B.S.* 22 december 1998) voegde in het tweede deel van het Ger.W., Boek III bis in, dat handelt over de “juridische eerste- en tweedelijnsbijstand” (art. 508/1 tot en met art. 508/25 Ger.W.).
- (2) Het nieuwe art. 446*bis* Ger.W. (ingevoegd bij art. 2 van de wet van 23 november 1998) bepaalt dat de advocaten juridische eerste- en tweedelijnsbijstand verlenen.
- (3) De wet van 23 november 1998 betreffende de juridische bijstand maakt aldus een onderscheid tussen:

1.1. JURIDISCHE EERSTELIJNSBIJSTAND (art. 508/2 tot en met 508/6 Ger.W.)

- (4) De juridische eerstelijnsbijstand is de juridische bijstand die door een advocaat verleend wordt onder de volgende vormen:
  - praktische inlichtingen
  - juridische informatie
  - eerste juridisch advies
  - verwijzing naar een advocaat, instantie of organisatie (vb. inzake kinderrechten, vluchtelingenopvang, kindertelefoon, allerlei sociale - en welzijnsorganisaties, OCMW's, overheidsdiensten, ...).
- (5) De Commissie voor Juridische Bijstand (CJB) staat in voor de organisatie van de zitdagen voor de juridische eerstelijnsbijstand, gehouden door advocaten.

1.2. JURIDISCHE TWEDELIJNSBIJSTAND (art. 508/7 tot en met 508/25 Ger.W.)

- (6) De juridische tweedelijnsbijstand is de juridische bijstand die wordt verleend door een advocaat aan de rechtzoekende onder de volgende vormen:
- een omstandig juridisch advies
  - bijstand en vertegenwoordiging, al dan niet in het kader van een procedure.
- (7) De juridische tweedelijnsbijstand kan worden aangevraagd ongeacht
- de aard van de procedure: burgerlijk, administratief of strafrechtelijk
  - stand van de procedure: advies, bemiddeling, procedure
- (8) Het Bureau voor Juridische Bijstand (BJB) komt tussen voor de toekenning, de beëindiging, ontheffingen, ... inzake juridische tweedelijnsbijstand.

In de marge

CJB ≠ BJB:

Commissie voor juridische bijstand (CJB): bezit rechtspersoonlijkheid en is samengesteld uit vertegenwoordigers van de balies, OCMW's en organisaties van juridische bijstand erkend door de minister van Justitie. Zij staat o.m. in voor de materiële organisatie van de zitdagen voor juridische eerstelijnsbijstand gehouden door advocaten.

Bureau voor juridische bijstand (BJB): ingesteld door de raad van de Orde en komt tussen voor de beslissingen (toekenning, weigering, ontheffing) inzake juridische tweedelijnsbijstand.

In de marge:

Adressen en openingsuren waar de juridische eerste- dan wel de tweedelijnsbijstand wordt verleend vindt u op www.advocaat.be/advies en bijstand.

In de marge:

Het volledig BJB-dossier (aanvraag tot juridische bijstand, stavingsstukken, verslag, ...) verloopt elektronisch via het privaat luik van de balie van de advocaat of via het privaat luik van de Orde van Vlaamse Balies (met uitzondering van het BJB van Leuven).

Hoofdstuk 2: AANSTELLING VAN DE ADVOCaat

2.1. BEVOEGDHEID

- (9) Territoriaal bevoegd is het BJB waar het verzoek tot juridische tweedelijnsbijstand wordt ingediend.

Het geniet de voorkeur dat er een band bestaat met dit arrondissement: ofwel de plaats van de procedure, ofwel de woonplaats van de rechtzoekende.

Het BJB waar het verzoek aanhangig wordt gemaakt, kan enkel advocaten aanstellen die voorkomen op de lijst van de balie (art. 508/7 en 508/9 § 1 Ger.W.).

De enige hypothese waarin het BJB de rechtzoekende naar een BJB van een ander arrondissement mag verwijzen, is wanneer geen enkele advocaat kan worden aangesteld die de proceduretaal beheerst.

Bij een ambtshalve aanstelling is het de plaats van de procedure die de bevoegdheid bepaalt.

In de marge:

Buitenlandse procedures, met uitzondering van internationale rechtscolleges, komen niet in aanmerking voor juridische bijstand.

Bijvoorbeeld:

Een Belg die in een Nigeriaanse gevangenis zit voor drugsmokkel moet in Nigeria juridische bijstand vragen.

2.2. WIJZE VAN AANSTELLING

(10) De aanvraag geschiedt

- ofwel mondeling,
- ofwel schriftelijk,
- ofwel door de rechtzoekende,
- ofwel door zijn advocaat.

De aanvraag kan ook geschieden via een bijstandsorganisatie (OCMW, wetswinkel, vluchthuis of andere). Het aanvraagformulier dient in dat geval door de rechtzoekende persoonlijk ondertekend te worden.

(11) Het verzoek is geldig wanneer:

- het aanvraagformulier tot juridische bijstand correct werd ingevuld of het verzoek met de gevraagde informatie werd geregistreerd op het BJB;

en

- de stavingsstukken van de situatie of van het inkomen van de rechtzoekende werden voorgelegd aan het BJB (in geval van hoogdringendheid zal het BJB de termijn vaststellen waarbinnen de stavingsstukken moeten worden voorgelegd – zie punt (17)).

(12) Wanneer het BJB het nodig acht of wanneer de rechtzoekende of zijn advocaat het vragen, zal de rechtzoekende of zijn advocaat worden gehoord.

(13) Binnen de vijftien dagen na de aanvraag deelt het BJB zijn beslissing mee (art. 508/15 Ger.W.).

- (14) Elke beslissing tot weigering is gemotiveerd en dient schriftelijk ter kennis te worden gebracht aan de aanvrager en desgevallend aan zijn advocaat, met de mededeling dat binnen de maand beroep kan worden aangetekend bij de arbeidsrechtbank (art. 508/16 Ger.W.) – zie ook hoofdstuk 14.
- (15) Aanvragen tot retroactieve aanstellingen zijn niet mogelijk behoudens binnen een redelijke termijn (uiterlijk 1 maand) na het opstarten van een procedure of na het leveren van de eerste prestatie, zelfs indien er wordt bewezen dat de cliënt recht had op de volledige kosteloosheid ten tijde van de prestaties geleverd door de advocaat (art. 508/9 § 1 derde en vierde lid Ger.W.).

2.2.1. DATUM BEWIJSSTUKKEN

- (16) Behoudens hoogdringendheid dienen de bewijsstukken voorgelegd te worden op het ogenblik van de aanvraag.

Ingeval van hoogdringendheid bepaalt het BJB de termijn (maximum één maand) waarbinnen de stukken dienen ingediend te worden (art. 508/14 § 3 Ger.W.).

- (17) De bewijsstukken van de situatie of de inkomsten die bij het verzoek tot juridische bijstand moeten worden gevoegd, worden door de wet vastgesteld.

!!! de bewijsstukken voorgelegd op het ogenblik van de aanvraag mogen niet ouder zijn dan twee maanden vóór de datum van aanvraag van de juridische tweedelijnsbijstand.

In geval van hoogdringendheid kan het BJB aan de rechtzoekende een uitstel verlenen van maximum één maand om zijn documenten voor te leggen. De juridische bijstand wordt dan voorlopig toegestaan en de rechtzoekende wordt ervan geïnformeerd dat bij gebreke aan voorlegging van de stukken binnen die termijn een einde zal worden gesteld aan de juridische bijstand.

(18) Sommige rechtzoekenden kunnen zich in de onmogelijkheid bevinden om wat voor bewijsstuk ook van hun inkomen voor te leggen. Het verzoek om juridische bijstand zal dus enkel bestaan uit hun verklaringen. De onmogelijkheid moet absoluut en objectief zijn en zal door de voorzitter van het BJB worden beoordeeld.

Bijvoorbeeld:

Een vreemdeling die illegaal in België verblijft, heeft domicilie noch verblijfplaats en zal wellicht geen officieel stuk van zijn inkomsten kunnen voorleggen, tenzij hij onderdak vindt bij derden.

(19) Er wordt aan de aangestelde advocaat aangeraden de bewijsstukken regelmatig te actualiseren.

Bijvoorbeeld:

Wanneer de advocaat in een echtscheidingsprocedure de beschikking bekomt waarbij belangrijke onderhoudsgelden worden toegekend waardoor het recht op de kosteloosheid vervalt. De advocaat zal, na zijn cliënt te hebben geïnformeerd, het BJB hiervan onmiddellijk op de hoogte brengen.

(20) Het nazicht van de voorwaarden van kosteloosheid behoort het BJB toe.

De bewijsstukken worden altijd bij de aanvraag gevoegd.

2.2.2. HET BJB KAN OP VOLGENDE WIJZEN GEVAT WORDEN

2.2.2.1. Ambtshalve aanstelling door de stafhouder of het BJB

(21) Een aanstelling geschiedt ambtshalve wanneer krachtens de wet een advocaat moet worden toegevoegd door de stafhouder of het BJB (zie art. 508/21 tot art. 508/23 Ger.W.).

(22) voor wie?

- minderjarigen (art. 54*bis* van de wet van 15 mei 2006 betreffende de jeugdbescherming);
- minderjarigen (art. 9*bis* nieuwe gemeentewet 17 juni 2004);
- minderjarigen (art. 26§2 van de wet betreffende de veiligheid bij voetbalwedstrijden van 21 december 1998, ingevoegd bij artikel 14 van de wet van 10 maart 2003 tot wijziging van de wet van 21 december 1998 betreffende de veiligheid bij voetbalwedstrijden);
- niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (art. 20 van de programmawet dd. 24 december 2002);
- de persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd (art 12§2 wet van 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel);
- internering (art. 28 van de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen, gewoontemisdadigers en plegers van bepaalde seksueel strafbare feiten);
- geesteszieken (art. 7§1 van de wet van 26 juni 1990 betreffende de persoon van de geesteszieke);
- meerderjarigen in staat van verlengde minderjarigheid (art. 487*bis* B.W.);
- meerderjarigen voor de procedure van verlengde minderjarigheid (art. 487*quinquies* B.W.);
- inobservatiestelling gewoontemisdadigers (art. 28 van de wet van 9 april 1930);

- beschuldigde Hof van Assisen (art. 293, lid 1 en 2 wetboek van strafvordering).

Enkel voor de vermelde procedures is een ambtshalve aanstelling mogelijk.

- De rechtzoekende komt in aanmerking voor juridische bijstand ⇒ een advocaat ingeschreven op de lijst (508/7 Ger.W.) wordt aangesteld.
- De rechtzoekende komt niet in aanmerking voor juridische bijstand ⇒ de stafhouder stelt de advocaat aan die deze rechtzoekende heeft gekozen of in geval van hoogdringendheid: een advocaat uit de lijst.

Er is geen ambtshalve aanstelling voor de gedetineerde en voor de beklagde bedoeld in de wet betreffende onmiddellijke verschijning in strafzaken. Wat betreft hun recht op kosteloze juridisch bijstand wordt verwezen naar punt (55) en (56)

2.2.2.2. Aanvraag door de rechtzoekende

- (23) De rechtzoekende kan zich aanmelden tijdens de zitdagen van het plaatselijke BJB of zich richten tot een advocaat die dan om zijn aanstelling verzoekt.

2.2.2.3. Aanvraag door de advocaat

- (24) De advocaat die door een minvermogende wordt geconsulteerd kan de aanvraag indienen.

- (25) Zijn naam dient wel voor te komen op de lijst, opgesteld door de Orde van Advocaten (art. 508/7 Ger.W.).

(26) Er wordt aan de advocaat gevraagd om het aanvraagformulier in te vullen en over te maken aan het BJB samen met de stavingsstukken.

2.2.2.4. Doorverwijzing door eerstelijnsbijstand

(27) Indien de dienst die de eerstelijnsbijstand verschaft het nodig acht, wordt de aanvrager naar het BJB verwezen.

In de marge

Er kan dan gebruik worden gemaakt van alle mogelijke communicatiemiddelen, zonder dat het noodzakelijk is dat de rechtzoekende opnieuw zijn aanvraag voor het BJB formuleert.

(28) De advocaat die eerstelijnsbijstand verleende, mag de zaak niet verder in tweede lijn behandelen, behalve in spoedeisende gevallen of ingeval het BJB daarmee uitdrukkelijk heeft ingestemd (art. 508/12 Ger.W.).

2.3. DE BEOORDELING VAN DE VOORWAARDEN VOOR VOLLEDIGE EN GEDEELTELIJKE KOSTELOOSHEID

(29) De juridische tweedelijnsbijstand kan gedeeltelijk of volledig kosteloos zijn. Voor de personen die tot welbepaalde bijzondere categorieën behoren (zie 2.3.2.2. en 2.3.2.3) is de juridische tweedelijnsbijstand steeds geheel kosteloos.

2.3.1. DE KENNELIJK ONGEGRONDE AANVRAAG

(30) Kennelijk ongegronde aanvragen worden door het BJB geweigerd.

(31) Indien het verzoek tot juridische bijstand duidelijk ongegrond lijkt te zijn, mag de beslissing tot weigering van de juridische bijstand onmiddellijk worden genomen. Ze is met redenen omkleed (bijvoorbeeld de uitspraak komt niet meer in aanmerking voor beroep, het verzoek is verzonnen, enz.).

In de marge:

Het BJB kan zo nodig een advocaat aanstellen met het oog op het geven van een eerste (al dan niet schriftelijk) advies, om na te gaan of de zaak kennelijk gegrond dan wel ongegrond is. De beperkte aanstelling kan dan nadien nog door het BJB worden uitgebreid.

2.3.2. WIE KOMT IN AANMERKING VOOR DE VOLLEDIGE OF GEDEELTELIJKE KOSTELOOSHEID VAN DE JURIDISCHE TWEDELIJNSBIJSTAND?

(32) De Belgische nationaliteit of een legaal verblijf in België is geen voorwaarde om recht te hebben op juridische bijstand.

Enkel natuurlijke personen komen in aanmerking voor juridische tweedelijnsbijstand.

Bepaalde rechtzoekenden genieten van volledige of gedeeltelijke kosteloze juridische bijstand om reden van:

- hun inkomen – zie punt (34) t.e.m. (44);
- hun sociale situatie (alleenstaande, samenwonend, ...) – zie punt (34) t.e.m. (44);
- gelijkgestelde categorieën en categorieën van het weerlegbaar vermoeden – zie punt (45) t.e.m. (57)

op het ogenblik van hun verzoek tot juridische bijstand.

(33) Bij de aanstelling verbindt de rechtzoekende zich ertoe om zijn advocaat onmiddellijk op de hoogte te brengen bij elke wijziging van inkomen of situatie.

2.3.2.1. categorieën van personen die in aanmerking komen voor volledige of gedeeltelijke kosteloosheid inzake juridische tweedelijnsbijstand op basis van het inkomen (KB 18 december 2003, KB 7 juli 2006 en KB 26 april 2007).

(34) **De alleenstaande** die door een document - zie punt (44) - te beoordelen door het BJB, bewijst dat zijn maandelijks netto-inkomen lager is dan € 822,00 (bedrag geldig op 1 september 2007).

De alleenstaande komt in aanmerking voor volledige kosteloosheid als zijn maandelijks netto-inkomen lager is dan € 822,00 netto per maand (bedrag geldig op 1 september 2007).

De alleenstaande komt in aanmerking voor gedeeltelijke kosteloosheid als zijn maandelijks netto-inkomen ligt tussen € 822,00 en € 1.056,00 netto per maand (bedragen geldig op 1 september 2007).

(35) **De alleenstaande met iemand ten laste of de samenwonende met zijn echtgeno(o)t(e) of met iedere andere persoon met wie hij een feitelijk gezin vormt**, die bewijst aan de hand van om het even welk document - zie punt (44) - dat het gemiddeld maandelijks netto-inkomen van het gezin lager is dan € 1.056,00 (bedrag geldig op 1 september 2007).

Hierbij wordt rekening gehouden met een aftrek van 15 % van het leefloon van een persoon met gezinslast, hetzij € 131,48 per persoon ten laste (bedrag geldig op 1 april 2007).

Men geniet volledige kosteloosheid als het gemiddeld maandelijks netto-inkomen lager is dan € 1.056,00 netto per maand (bedrag geldig op 1 september 2007) dit telkens te vermeerderen met een bedrag van € 131,48 per persoon ten laste.

Men geniet gedeeltelijke kosteloosheid als het gemiddeld maandelijks netto inkomen ligt tussen de € 1.056,00 en de € 1.289,00 netto per maand (bedragen geldig op 1 september 2007); telkens te verhogen met de som van € 131,48 per persoon ten laste.

(36) wie is “**alleenstaande**”?

De “alleenstaande” is hij die alleen leeft.

Bijvoorbeeld:

Een ouder die onderhoudsbijdrage betaalt voor een kind dat niet bij hem/haar is gedomicilieerd, is geen “alleenstaande met een persoon ten laste”, maar is een “alleenstaande”.

Bijvoorbeeld:

De rechtzoekende wordt als alleenstaande beschouwd bij een belangenconflict zoals een echtscheiding of feitelijke scheiding.

- man en vrouw scheiden, maar wonen nog officieel samen op het ogenblik van de aanvraag ⇒ man is een alleenstaande, vrouw is een alleenstaande.
- man en vrouw scheiden, maar wonen nog officieel samen op het ogenblik van de aanvraag, vrouw woont ondertussen samen met nieuwe partner ⇒ man = alleenstaande, vrouw = samenwonende met persoon ten laste.
- man en vrouw met drie kinderen scheiden, maar wonen nog samen op het ogenblik van de aanvraag ⇒ kinderen worden bij beide ouders als personen ten laste beschouwd tot de beschikking of het vonnis. Zowel man als vrouw zijn samenwonende met 3 personen ten laste in dit voorbeeld.

(37) wie zijn “**personen ten laste**”?

Worden beschouwd als “persoon ten laste”: elke persoon waarvan de naam op het bewijs van samenstelling van het gezin voorkomt (met uitsluiting van de rechtzoekende zelf), of zij nu een inkomen hebben of niet en ongeacht het bedrag van dit inkomen.

Bijvoorbeeld:

Gezin bestaande uit werkende vader, werkende moeder (= aanvrager juridische bijstand), werkende zoon, schoolgaande zoon en schoolgaande dochter ⇒ de inkomsten van vader, moeder en zoon worden opgeteld en de moeder heeft 4 personen ten laste.

Bijvoorbeeld:

Werkende man (= aanvrager juridische bijstand) en werkende vrouw ⇒ inkomsten werkende man en werkende vrouw worden opgeteld en de man heeft 1 persoon ten laste.

Bijvoorbeeld:

Werkende man (= aanvrager juridische bijstand) en niet-werkende vrouw ⇒ de man heeft 1 persoon ten laste.

(38) De “**alleenstaande met iemand ten laste**” is iemand die zorgt voor het levensonderhoud van een andere persoon die niet met hem samenwoont.

Bijvoorbeeld:

zorgen voor het levensonderhoud van:

- een kind op kot;
- een persoon die in een opvangcentrum, tehuis, ... woont.

(39) “**Samenwonen**” is “het feit dat, een of meerdere personen samen onder hetzelfde dak wonen en hoofdzakelijk samen de huishoudelijke kwesties regelen”.

Volgende criteria dienen nagegaan te worden:

→ Er dient een gezamenlijke huishouding gevoerd te worden (dit kan o.a. afgeleid worden uit een attest samenstelling van gezin).

Dit houdt in dat de huishoudelijke aangelegenheden hoofdzakelijk gemeenschappelijk worden geregeld.

In de marge:

Huur en nutsvoorzieningen samen regelen wordt aanzien als samenwonen.

→ Deze gezamenlijke huishouding dient een enigszins duurzaam karakter te hebben en maakt geen tijdelijke aangelegenheid uit.

→ Een rechtzoekende zonder domicilie kan volledige kosteloosheid bekomen. Indien hij echter onderdak vindt bij derden, dienen ook de inkomsten van deze personen onderzocht te worden, tenzij het om occasionele hulp van derden zou gaan, te bewijzen door de aanvrager.

→ Het samenwonen dient geheel vrijwillig uit te gaan van (of gewild zijn door) de aanvrager.

→ Er wordt voor personen die verblijven in instellingen, tehuizen, gevangenissen, onthaalcentra, kloostergemeenschappen, studentenhomes, ... geen rekening gehouden met het inkomen van de overige "bewoners".

→ Er wordt geen rekening gehouden met het inkomen van medebewoners indien de rechtzoekende een referentieadres heeft bij het OCMW, tenzij er van een werkelijke samenwoning sprake is.

- Een huurovereenkomst geldt niet als voldoende bewijs van afzonderlijke huishouding.

(40) wat is het **maandelijks netto-inkomen**?

Voor de beoordeling van het netto-inkomen, zoals bepaald in art. 2§1, 1° en 2° van het KB nr. 4822 van 18 december 2003, dient rekening gehouden te worden met elk bestaansmiddel dat men daadwerkelijk ontvangt.

Het betreft inkomsten van alle gezinsleden waarvan de betaling een zeker geregeld karakter vertoont:

- lonen, opleidingsuitkeringen;

De opzegvergoeding wordt als loon beschouwd voor de corresponderende maanden. Hetzelfde geldt voor de inkomensvervangende vergoedingen in geval van arbeidsongeschiktheid (tijdelijke of volledige).

Indien de vergoeding van de rechtzoekende het voorwerp uitmaakt van beslag wordt enkel het beschikbare bedrag (na beslag) in aanmerking genomen.

- werkloosheidsuitkeringen of uitkeringen van de mutualiteit;

Het dagelijks bedrag van de uitkering wordt vermenigvuldigd met 26, tenzij dit wordt gecombineerd met andere inkomsten. Dan dienen de werkelijke uitkeringen en inkomsten samengeteld te worden.

- onroerende inkomsten;

- inkomsten uit roerende goederen of inkomsten uit geplaatst kapitaal (intresten en premies op spaarboekje, zicht- en termijnrekening, obligaties,

fondsen, aandelen, ...) Het kapitaal zelf, wordt niet in aanmerking genomen.

→ pensioenen;

Er wordt eveneens rekening gehouden met voorschotten op pensioenen.

→ onderhoudsbijdragen - zie uitgebreid punt (41);

Tellen niet mee voor de berekening van het netto-inkomen:

- gezinsbijslagen waarop de aanvrager recht heeft ten voordele van de kinderen op grond van de Belgische of buitenlandse sociale wetgeving.
- beroepskosten voor loontrekkenden;
- de occasionele hulp van een derde;

Bijvoorbeeld:

Een vrouw met echtelijke moeilijkheden gaat **tijdelijk** bij haar ouders wonen. Gezien het occasioneel karakter, wordt er met het inkomen van de ouders geen rekening gehouden.

Voor de berekening van het “netto-inkomen”, wordt in mindering gebracht:

- sociale (sociale zekerheid) en fiscale (professionele-, roerende en onroerende voorheffingen) bijdragen;
- een aftrek van 15% van het leefloon voor een persoon met gezinslast per persoon ten laste – zie ook punt (35);
- de lasten voorkomend uit een buitengewone schuldenlast – zie ook punt (43);

Voor de berekening van het “netto-inkomen”, wordt bijgeteld:

- “elk ander bestaansmiddel”.

(41) wat het **onderhoudsgeld** betreft, wordt het in aanmerking te nemen inkomen als volgt berekend:

→ ten voordele van de kinderen:

- ◆ in hoofde van de schuldenaar van het onderhoudsgeld: enkel het bedrag dat effectief betaald wordt, wordt in mindering gebracht van zijn inkomen (hier is er dus geen aftrek van € 131,48) en het verkregen resultaat wordt vergeleken met de inkomensgrens van de “alleenstaande”.
- ◆ in hoofde van de schuldeisers van het onderhoudsgeld: het effectief ontvangen bedrag wordt bij het inkomen geteld. Vervolgens wordt het bekomen bedrag verminderd met € 131,48 per persoon ten laste en het resultaat wordt vergeleken met de inkomensgrens voor een “samenwonende met een persoon ten laste”.

Bijvoorbeeld:

Alleenstaande man met een inkomen van € 1.000,00 betaalt € 200,00 onderhoudsgeld voor zijn 2 kinderen;
vrouw met de 2 kinderen ten laste heeft een inkomen van € 1.000,00 en zij ontvangt € 200,00 onderhoudsgeld voor 2 kinderen.

De man valt onder de categorie alleenstaande; $€ 1.000,00 - € 200,00 = € 800,00$ ⇒ hij komt in aanmerking voor de volledige kosteloosheid.

De vrouw valt onder de categorie samenwonende met 2 personen ten laste; $€ 1.000,00 + € 200,00 - (2 \times € 131,48) = € 937,04$ ⇒ zij komt in aanmerking voor de volledige kosteloosheid.

Bijvoorbeeld:

Man met een inkomen van € 1.000,00 betaalt € 200,00 onderhoudsgeld voor zijn 2 kinderen samen en € 100,00 voor zijn ex-echtgenote; hij woont samen met een niet-werkende vrouw;

vrouw met 2 kinderen ten laste, een inkomen van € 400,00 en € 200,00 onderhoudsgeld voor de 2 kinderen samen, € 100,00 onderhoudsgeld voor zichzelf, zij woont samen met een man die een inkomen heeft van € 900,00.

De man valt onder de categorie samenwonende met persoon ten laste; € 1.000,00 - € 200,00 - € 100,00 - € 131,48 = € 568,52 ⇒ hij komt in aanmerking voor de volledige kosteloosheid.

De vrouw valt onder de categorie samenwonende met 3 personen ten laste; € 400,00 + € 200,00 + € 100,00 - (3 x € 131,48) + € 900,00 = € 1.205,56 ⇒ zij komt in aanmerking voor de gedeeltelijke kosteloosheid.

→ ten voordele van de ex-partner

De betaling van een onderhoudsgeld aan de ex-partner geeft ook aanleiding tot een aftrek of verhoging van het netto-inkomen van respectievelijk de schuldenaar of schuldeiser ervan. De aftrek van € 131,48 is hier niet van toepassing.

In de marge:

Wanneer een vrouw met echtelijke moeilijkheden een aanvraag doet tot het bekomen van een advocaat in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand, dan wordt enkel het inkomen van de vrouw in rekening gebracht. Quid wanneer de vrouw haar man de hypothecaire lening laat betalen (bij onderling overleg)? Dient het bedrag van de hypothecaire lening bij het inkomen van de vrouw te worden geteld?

Enkel wanneer de hypothecaire lening als betaling van onderhoudsgeld wordt aanzien, dient dit bij het inkomen van de vrouw te worden gevoegd. Hiervoor zal de beslissing van de vrederechter dan wel van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg in kort geding moeten worden opgevraagd en onderzocht.

- (42) In het kader van een echtscheiding waarin **co-ouderschap, bilocatieregeling** of gelijkmatig verdeelde huisvesting van het kind werd overeengekomen, worden de inkomens van elk van de ouders verminderd met € 131,48 per persoon ten laste.

Bijvoorbeeld:

Gescheiden man en vrouw met 2 kinderen die een bilocatieregeling zijn overeengekomen.

voor de berekening in het kader van de juridische bijstand geldt:

man = samenwonende met 2 personen ten laste (eigen 2 kinderen);

vrouw = samenwonende met 2 personen ten laste (eigen 2 kinderen).

Bijvoorbeeld:

Gescheiden man en vrouw met 2 kinderen die een bilocatieregeling zijn overeengekomen. Man woont ondertussen samen met een vrouw met 1 kind.

voor de berekening in het kader van de juridische bijstand geldt:

man = samenwonende met 4 personen ten laste (eigen 2 kinderen + vrouw + kind);

vrouw = samenwonende met 2 personen ten laste (eigen 2 kinderen).

- (43) wat met **kosten en schulden?**

Voor het bepalen van het netto-inkomen wordt rekening gehouden met de lasten voortvloeiend uit een buitengewone schuldenlast.

Voor de beoordeling van de buitengewone schuldenlast kan geen rekening worden gehouden met gebruikelijke kosten zoals huur, verwarming, elektriciteit, hypothecaire lening, autolening, ...

Het is aan de aanvrager om deze buitengewone lasten te bewijzen. Het BJB zal oordelen of de schuldenlast in aanmerking wordt genomen en zo ja, welk gedeelte ervan wordt aangerekend op het netto-inkomen van de aanvrager.

Voor de beoordeling van de buitengewone schuldenlast wordt nagegaan:

- of deze schuld effectief wordt (af)betaald;
- welk bedrag op maandbasis, als schuldenlast, tegenover (de) schuldeiser(s), wordt voldaan;
- of de schuld een buitengewoon karakter heeft. Deze beoordeling vraagt een afweging van het beschikbare inkomen van de aanvrager en de omvang van de kosten. Het BJB dient de oorzaak van het ontstaan van iedere schuld niet na te gaan, noch of de last teweeggebracht is of veroorzaakt is door de aanvrager zelf.

Er dient niet alleen rekening te worden gehouden met de buitengewone schuldenlast in hoofde van de aanvrager, maar ook met dezelfde schuldenlast van de samenwonende gezinsleden.

In de marge:

Het feit dat de rechtzoekende onder budgetbeheer staat van het OCMW betekent niet automatisch dat hij of zij een buitengewone schuldenlast heeft. Dit dient in concreto nagegaan te worden.

(44) De **stavingsstukken** te voegen bij de aanstelling zijn:

- een bewijs van samenstelling van het gezin (dat toelaat te controleren of de rechtzoekende voor juridische bijstand alleenstaand of samenwonend is);

en

- elk document dat de inkomsten van de rechtzoekende aantoont en, in voorkomend geval, van zij die ten laste zijn of samenwonen met de rechtzoekende, zoals:
  - ◆ het bewijs van de mutualiteit of van een hulpkas voor werkloosheidsuitkering;

- ◆ een individuele afrekening (bijvoorbeeld de loonfiche);
- ◆ voor zelfstandigen: onder andere de jaarlijkse fiche 281.50 én de laatste BTW – aangifte;
- ◆ bankuittreksels;
- ◆ periodieke overzichten van interimbureaus;
- ◆ ...

met dien verstande dat deze documenten moeten zijn uitgeschreven op naam van de rechtzoekende en van de personen ten laste of samenwonenden.

2.3.2.2. gelijkgestelde categorieën van personen die in aanmerking komen voor volledige kosteloosheid inzake juridische tweedelijnsbijstand op voorlegging van de door het KB bepaalde bewijsstukken

Genieten volledige kosteloosheid, ongeacht hun inkomen of dat van hun gezinsleden. Zij dienen geen andere stukken voor te leggen dan deze hieronder beschreven (dus ook geen bewijs samenstelling gezin). De bewijsstukken mogen niet ouder zijn dan twee maanden voor de datum van de aanvraag van de juridische bijstand – zie punt (17).

(45) "3° de begunstigde die bedragen geniet uitgekeerd als leefloon of als maatschappelijke bijstand, op voorlegging van de geldige beslissing van het betrokken openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn".

Onder "maatschappelijke bijstand" wordt iedere vorm van regelmatige sociale hulp verstaan (medische, farmaceutische, lening, wisselborgstelling en verwarmingstoelage) en iedere vorm van sociale bijstand die in voorkomend geval wordt toegekend aan vreemdelingen (bijvoorbeeld: dringende medische hulp). Sociale hulp slaat niet op vergoedingen die door het OCMW worden betaald aan werklozen die tewerk worden gesteld in het kader van de toepassing van artikel 60§7 van de OCMW-wet.

De aanvraag tot leefloon of maatschappelijke bijstand geeft geen recht op juridische bijstand, zelfs wanneer het OCMW niet binnen de wettelijke termijn

een uitspraak heeft gedaan. Hetzelfde geldt voor een beroep tegen een weigeringsbeslissing van het OCMW. In deze gevallen wordt het recht op juridische bijstand op basis van de gebruikelijke criteria beoordeeld (situatie of inkomen).

(46) “4° de begunstigde die bedragen geniet uitgekeerd als gewaarborgd inkomen voor bejaarden, op voorlegging van het jaarlijks attest van de Rijksdienst voor Pensioenen”.

(47) “5° de begunstigde die een vervangingsinkomen voor gehandicapten geniet op voorlegging van een beslissing van de minister bevoegd voor de sociale zekerheid of van een afgevaardigd ambtenaar”.

Dergelijke inkomensvervangende tegemoetkoming wordt toegekend aan een gehandicapte van tenminste 21 jaar en ten hoogste 65 jaar van wie is vastgesteld dat zijn lichamelijke of psychische toestand zijn verdienvermogen heeft verminderd tot één derde of minder van wat een valide persoon door een of ander beroep op de algemene arbeidsmarkt kan verdienen (d.w.z. minstens voor 66% gehandicapt zijn).

In de marge:

Het attest of beslissing van vervangingsinkomen voor gehandicapten afgeleverd door de mutualiteiten is niet voldoende.

(48) “6° de persoon die een kind ten laste heeft dat gewaarborgde kinderbijslag geniet op voorlegging van het attest van de Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers”.

In de marge:

Gewaarborgde kinderbijslag is niet hetzelfde als verhoogde kinderbijslag. Iemand die verhoogde kinderbijslag geniet, valt niet onder de gelijkgestelde categorie.

(49) “7° de huurder van een sociale woning die in het Vlaams Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een huur betaalt die overeenkomt met de helft van de basishuurprijs of die in het Waals Gewest een minimumhuur betaalt op voorlegging van hun laatste huurberekeningsfiche”.

(50) “8° de minderjarige op voorlegging van zijn identiteitskaart of van enig ander document waaruit zijn staat blijkt”.

Zodra de minderjarige meerderjarig wordt, eindigt het automatisch recht op kosteloosheid.

In de marge:

Voor zaken die de minderjarige gepleegd heeft tijdens de minderjarigheid, maar die voorkomen wanneer hij al meerderjarig is, is er niet automatisch recht op kostenlosheid.

De verlengd minderjarige wordt gelijkgesteld met de minderjarige; de vergoedingen of bijdragen waarvan een verlengd minderjarige geniet, worden om die reden niet in aanmerking genomen.

(51) “9° de vreemdeling voor wat betreft de indiening van het verzoek tot machtiging van verblijf, of van een administratief of rechterlijk beroep tegen een beslissing die genomen werd met toepassing van de wetten betreffende de toegang, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen op voorlegging van bewijsstukken”.

In de marge:

Wanneer de vreemdeling een verzoek om juridische bijstand in een andere procedure vraagt (bijv. familiaal geschil, huurgeschil), valt hij niet onder de gelijkgestelde categorie, maar wordt het verzoek beoordeeld volgens de gebruikelijke criteria (situatie of inkomen).

In de marge:

Naturalisatie valt niet onder het wettelijk vermoeden, dus er dient aan de hand van stavingsstukken bewezen te worden dat de rechtzoekende onder de inkomensgrenzen valt voor de juridische bijstand.

- (52) “10° de asielaanvrager, of de persoon die verklaart of vraagt om als vluchteling te worden erkend of die een aanvraag indient van het statuut van ontheemde, op voorlegging van de nodige documenten”.

In de marge:

Wanneer deze rechtzoekende een verzoek om juridische bijstand in een andere procedure vraagt (bijv. familiaal geschil, huurgeschil), valt hij niet onder de gelijkgestelde categorie, maar wordt het verzoek beoordeeld volgens de gebruikelijke criteria (situatie of inkomen).

- (53) “11° de persoon tijdens de procedure van collectieve schuldenregeling, op voorlegging van de beschikking van toelaatbaarheid, bedoeld in artikel 1675/6 Ger.W., alsmede de persoon belast met overmatige schulden op voorlegging van een verklaring van hem waaruit blijkt dat de toekenning van de rechtsbijstand of van de juridische tweedelijnsbijstand aangevraagd wordt met het oog op de inleiding van een procedure van collectieve schuldenregeling”.

In de marge:

Het automatische recht op kosteloosheid vervalt bij een herroeping van de toelaatbaarheid. Om op de hoogte gesteld te worden van dergelijke herroeping neemt de advocaat na aanstelling door het BJB contact op met de schuldbemiddelaar en verzoekt deze hem van dergelijke beslissing te verwittigen van zodra ze wordt uitgesproken. In de wet staat: “tijdens” de procedure van collectieve schuldenregeling.

Wat gebeurt er met de aanstelling indien er een definitieve herroeping is? De aangestelde advocaat dient in dit geval onmiddellijk ontheffing te vragen (ook in eventueel andere zaken van dezelfde rechtzoekende), tenzij de cliënt op basis

van andere criteria van de kosteloze juridische tweedelijnsbijstand kan genieten. De bewijsstukken daarvan voegt men dan toe aan het BJB-dossier.

Een beroep tegen een herroeping wordt beschouwd als een nieuwe aanvraag tot collectieve schuldenregeling is. De rechtzoekende heeft in dit geval recht op een kosteloos advocaat.

Stavingsstuk bij aanstelling: beschikking toelaatbaarheid of verklaring van schuldbemiddelaar dat procedure nog hangende is. Het attest van de schuldbemiddelaar mag niet ouder zijn dan 2 maanden vóór de aanvraagdatum voor juridische tweedelijnsbijstand.

In de marge:

Het feit dat de rechtzoekende onder budgetbeheer staat van het OCMW betekent niet automatisch dat hij of zij een collectieve schuldenregeling heeft. Dit dient in concreto nagegaan te worden.

- (54) In het algemeen, vanaf het moment dat de rechtzoekende voor juridische bijstand behoort tot één van de in punt 3° tot 11° opgesomde categorieën, moet geen rekening worden gehouden met zijn andere inkomsten (zoals bijvoorbeeld een onderhoudsgeld), noch met de samenstelling van zijn gezin noch met de inkomsten van hen die het gezin vormen.

Bijvoorbeeld:

Een gehuwd koppel heeft een inkomen bestaande uit: netto-inkomen man € 2.000, vrouw met een vervangingsinkomen voor gehandicapten. Hebben zij recht op juridische tweedelijnsbijstand omdat de vrouw behoort tot de gelijkgestelde categorie?

Volgens de wet op de juridische bijstand is de vrouw gerechtigd, ook de man en vrouw als beheerders van de huwgemeenschap, maar niet de man voor een eigen juridisch probleem.

Bijvoorbeeld:

Een gescheiden vrouw ontvangt € 500,00 onderhoudsgeld, heeft een netto-inkomen van € 1.500,00 en heeft een kind ten laste dat gewaarborgde kinderbijslag geniet, haar nieuw partner waar ze mee samenwoont heeft een netto-inkomen van € 1.400,00.

De vrouw komt voor een eigen juridisch probleem in aanmerking voor de volledige kosteloosheid, hoe groot ook het netto-gezinsinkomen. Als stavingsstuk dient enkel het attest van de Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers voorgelegd te worden. Ook voor een gemeenschappelijke procedure van de vrouw en de nieuwe partner (bijvoorbeeld een huurgeschil) komen zij in aanmerking voor de volledige kosteloosheid.

2.3.2.3. het weerlegbaar vermoeden van ontoereikendheid van inkomen van de aanvrager inzake volledige kosteloosheid

Volgende personen worden beschouwd als personen waarvan het inkomen onvoldoende is en genieten, behoudens tegenbewijs, volledige kosteloosheid:

(55) “gedetineerden”

Met gedetineerden worden bedoeld: zij die zich in een penitentiaire instelling bevinden of in een gesloten instelling of in een sociale instelling. Het bewijs van hechtenis moet meegedeeld worden (gevangenisbriefje, aanhoudingsmandaat, beschikking van of oproeping voor de raadkamer, vraag tot aanstelling van een advocaat door de griffie van de gevangenis of de onderzoeksrechter, enz.)

Het vermoeden speelt slechts in geval van volledige vrijheidsberoving (en dus niet in geval van gedeeltelijke vrijheidsberoving en in geval van invrijheidsstelling onder het regime van de elektronische enkelband).

In de marge:

Wanneer een gedetineerde in vrijheid wordt gesteld, geldt het vermoeden van onvermogen niet meer.

In de marge:

De geïnterneerden, voor zover niet in vrijheid gesteld, kunnen beschouwd worden als categorie van volledige kosteloosheid behoudens tegenbewijs, maar dat alleen voor de procedure voor de strafuitvoeringrechtbank voorzien in de wet van 26 april 2007, *B.S.* 13 juli 2007 (voorheen Commissie Bescherming Maatschappij).

In de marge:

Heeft een persoon in hechtenis recht op volledige kosteloosheid voor bijvoorbeeld een huurzaak?

Ja, de aanstelling wordt verleend onder voorbehoud van “tegenbewijs”. Wanneer de gedetineerde vrij komt, blijft de aanstelling voor de huurzaak gelden in zoverre de cliënt de nodige stukken voorlegt waaruit blijkt dat hij voldoet aan de inkomensvoorwaarden voor de juridische tweedelijnsbijstand. Idem voor punt (56) en (57).

(56) “de beklaagde zoals bedoeld in de wet betreffende de onmiddellijke verschijning”.

Hetzelfde geldt in het kader van de procedure van oproeping bij proces-verbaal ingevoegd door de wet van 13 april 2005 dat een artikel 216^{quater} in het wetboek van strafvordering heeft ingevoegd.

(57) “de geesteszieke die het voorwerp heeft uitgemaakt van een maatregel voorzien in de wet 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke”.

- (58) Het vermoeden kan worden weerlegd in voornoemde drie gevallen – punten (55)-(56)-(57).

Het BJB kan evenwel pas nadat het een advocaat heeft aangesteld aan deze laatste vragen om zijn cliënt uit te nodigen de bewijsstukken in verband met zijn situatie of inkomsten voor te leggen; het behoud van het recht op kosteloosheid zal dan volgens de gebruikelijke criteria beoordeeld worden (inkomen en sociale situatie). In voorkomend geval zal de advocaat een gemotiveerd verzoek neerleggen tot ontheffing van zijn opdracht.

- (59) Het vermoeden geldt slechts zolang de begunstigde van juridische bijstand: een verdachte is, zich in hechtenis bevindt of het voorwerp uitmaakt van een beschermingsmaatregel.

Art. 508/18 Ger.W. laat het BJB toe een einde te maken aan de juridische tweedelijnsbijstand wanneer de begunstigde niet langer voldoet aan de voorwaarden inzake inkomen of niet langer voldoet aan de voorwaarden van de gelijkgestelde categorieën om te genieten van de juridische tweedelijnsbijstand.

In functie van de eventuele discussie over de al of niet toereikendheid van het inkomen, tussen de aangestelde advocaat, het BJB en de gedetineerde of de beklaagde zoals bedoeld in de wet betreffende de onmiddellijke verschijning in strafzaken of de geesteszieke, dient in geval van tegenbewijs, de procedure van art. 508/18 Ger.W. te worden toegepast (ontheffing).

Hoofdstuk 3: VERLOOP

3.1. DEONTOLOGISCHE VERPLICHTINGEN

(60) Elke advocaat die vaststelt dat de cliënt die hem raadpleegt, beantwoordt aan de voorwaarden om juridische tweedelijnsbijstand te genieten, heeft de plicht de cliënt hiervan te informeren.

Elke advocaat moet nagaan of de cliënt aanspraak kan maken op de tussenkomst van een verzekering rechtsbijstand. Voor zover de prestaties gedekt zijn door de verzekering rechtsbijstand, kan geen juridische tweedelijnsbijstand worden verleend.

3.2. VERVANGINGEN

(61) Het is een deontologische plicht van elke advocaat om een zaak die hem is toegewezen persoonlijk te behandelen, en daarvoor indien nodig de verplaatsing te maken. Hij kan zich evenwel – op eigen kosten – laten vervangen door een vervanger naar keuze. Hiervoor moet rechtstreeks een beroep worden gedaan op een confrater zonder tussenkomst van het BJB. De advocaat betaalt de gebruikelijke vervangingsvergoeding. Idem voor vervangingen binnen hetzelfde arrondissement.

In de marge:

U wenst een beroep te doen op een vervanger? www.advocaat.be, surf naar het [privaat luik](#) en kies in de linker navigatiebalk “loket”, klik vervolgens op “[vervangingsdiensten](#)”. Het bedrag van de vervangingsvergoeding vindt u daar bij het onderdeel “[informatie](#)”.

3.3. BEROEPSGEHEIM

- (62) De aangestelde advocaat schendt zijn beroepsgeheim niet indien hij ter gelegenheid van de verdediging van de belangen van zijn cliënt kennis krijgt van inkomsten waardoor zijn cliënt niet meer verder zou kunnen genieten van de juridische tweedelijnsbijstand en dit meedeelt aan de voorzitter van het BJB.

Algemeen wordt aangenomen dat - overeenkomstig artikel 508/18, eerste lid Ger.W., waarbij wordt voorzien dat het BJB een einde kan maken aan de juridische tweedelijnsbijstand wanneer de begunstigde niet langer voldoet aan de voorwaarden bepaald bij artikel 508/13 Ger.W. - de aangestelde advocaat gehouden is dit te melden aan het BJB.

- (63) De begunstigde van de tweedelijnsbijstand dient er trouwens uitdrukkelijk op te worden gewezen dat hij verplicht is wijzigingen in zijn inkomen onmiddellijk mee te delen.

Hoofdstuk 4: WELKE ADVOCAAT?

(64) De Orde van Advocaten bij elke balie stelt een lijst op met de advocaten die prestaties wensen te verrichten in het raam van de juridische bijstand (art. 508/7 Ger.W.)

Deze lijst vermeldt de voorkeurmateries die de advocaten opgeven. Deze advocaten dienen hun voorkeurmateries te staven of zij moeten zich ertoe verbinden een opleiding te volgen die door de Raad van de Orde of door de Orde van Vlaamse Balies wordt georganiseerd.

Aangezien het verlenen van juridische bijstand eveneens een stageverplichting is, worden de stagiairs in elk geval op deze lijst vermeld.

Bij de inschrijving geeft de tableauadvocaat aan of hij zich wenst in te schrijven voor de eerste- of voor de tweedelijnsbijstand, en of hij dit wenst te doen in hoofd- of in bijkomende orde.

Een inschrijving in hoofdorde betekent dat de advocaat kan worden aangewezen door het BJB, op basis van de lijst goedgekeurd door de Orde van Advocaten, zonder dat de rechtzoekende zich reeds tot een advocaat heeft gewend.

Een advocaat ingeschreven in hoofdorde tot wie een rechtzoekende zich rechtstreeks wendt zonder zich eerst aan te bieden bij het BJB, kan aan het BJB de toestemming vragen om aan deze cliënt juridische tweedelijnsbijstand te mogen verlenen indien hij van oordeel is dat hij aanspraak kan maken op de volledige of gedeeltelijke kosteloosheid. Hij zal daartoe het aanvraagformulier en de stukken aan het BJB overmaken.

Een advocaat die zich inschrijft in bijkomende orde kan een rechtzoekende helpen die recht heeft op juridische bijstand en die zich rechtstreeks tot hem richt.

In de marge:

Een tableauadvocaat kan zich inschrijven in hoofd- of bijkomende orde.

- hoofdorde:
  - ◆ de advocaat kan aangewezen worden door het BJB zonder dat de minvermogende cliënt hem vooraf heeft geraadpleegd;
  - ◆ de advocaat kan zelf om een aanduiding verzoeken voor een minvermogende cliënt;
- bijkomende orde:
  - ◆ de advocaat kan enkel op eigen verzoek voor een minvermogende cliënt die hem heeft geraadpleegd worden aangesteld door het BJB.

In de marge:

Volgende voorkeurmateries gelden voor de juridische tweedelijnsbijstand:

- familierecht,
- goederenrecht,
- burgerlijke aansprakelijkheid,
- commerciële aangelegenheden,
- sociale aangelegenheden,
- wegverkeer,
- strafrechtelijke aangelegenheden wegverkeer uitgezonderd,
- jeugdregering,
- administratieve reglementering,
- reglementering betreffende de vreemdeling,
- fiscaal recht,
- schuldenregeling en consumentenkrediet,
- regeling betreffende de geesteszieken.

(65) Enkel een advocaat die ingeschreven is op de lijst van advocaten die deelnemen aan de juridische tweedelijnsbijstand opgesteld door de Raad van de Orde waartoe de rechtzoekende zich heeft gericht, kan aangesteld worden.

(66) In de regel gebeurt de aanstelling van de advocaat voorafgaandelijk aan elke prestatie.

!!! De prestaties die meer dan een maand voorafgaand aan het verzoek tot aanstelling zijn verricht, worden niet vergoed.

(67) Er wordt slechts één advocaat aangesteld per procedure of voor zaken van een zelfde aard wanneer het om verschillende procedures gaat.

Bijvoorbeeld:

- een rechtzoekende die verschillende schulden heeft bij meerdere schuldeisers;
- dringende en voorlopige maatregelen samen met een echtscheidingsprocedure;
- betwisting van het vaderschap tijdens de echtscheidingsprocedure;
- vereffening en verdeling.

Meer in het bijzonder:

- Voor het Commissariaat-generaal voor Vluchtelingen en Staatlozen (CGVS), de Raad voor de Vreemdelingenbetwistingen en de Raad van State: in de regel is er één aanstelling per meerderjarige van dezelfde familie met dien verstande dat er slechts één keer punten per gezin worden toegekend, behoudens indien afzonderlijke punten zijn gerechtvaardigd.

Uitzonderingen: ouders die in conflict zijn, ouders en meerderjarige kinderen of leden van een zelfde familie die niet samen het grondgebied binnenkomen, verschillende motieven die de asielverzoek moeten staven, verschillen in taal, enz.

- Verschijning voor de dienst Kinderbescherming (Waals Gewest) en de Jeugdrechtbank: in de regel is er één aanstelling per minderjarige, maar slechts één keer punten bij gelijke behandeling per gezin, tenzij de advocaten kunnen motiveren dat afzonderlijke punten gerechtvaardigd zijn.
- Maatschappelijk bijstand: voor elk beroep dat ingediend wordt tegen opeenvolgende beslissingen van een OCMW een aparte aanstelling, zelfs indien de rechtbank maar één vonnis uitsprak.

(68) Er wordt overgegaan tot aanstelling rekening houdend met:

- de vrije keuze van advocaat door de rechtzoekende;
- de voorkeurmateries die de advocaat heeft opgegeven;
- in bijkomende orde, het aantal aanstellingen dat hij heeft willen krijgen per jaar;
- het aantal aanstellingen dat hij reeds heeft gekregen;
- de taal van de rechtzoekende.

(69) Prestaties verricht in het kader van een gerechtelijk mandaat kaderen niet binnen de juridische bijstand (bemiddelaar, curator, voorlopige bewindvoerder, voogd ad hoc, ...).

Enkel in het geval een voogd ad hoc geen vergoeding krijgt, mag deze de aanstelling van een advocaat voor de minderjarige vragen om de minderjarige te vertegenwoordigen.

Hoofdstuk 5: EINDE

5.1. EINDE VAN DE ZAAK

(70) Aan de juridische tweedelijnsbijstand komt een einde wanneer de aangestelde advocaat:

- (alle) prestaties waarvoor hij werd aangesteld, heeft uitgevoerd;
- op de hoogte wordt gesteld door de voorzitter van het BJB dat een andere advocaat werd aangesteld;
- opgevolgd is;
- hij er door de voorzitter van het BJB van wordt geïnformeerd dat de juridische bijstand aan zijn cliënt werd ingetrokken.

In de marge:

Jeugdzaken, procedure voor de strafuitvoeringrechtbank (voorheen Commissie Bescherming Maatschappij) en geesteszieken mogen jaarlijks afgesloten worden.

In de marge:

Wanneer mag een dossier als afgesloten aanzien worden en mag de advocaat zijn verslag indienen - bijvoorbeeld bij een tegenvordering in het kader van een echtscheidingsprocedure?

De advocaat mag zijn dossier afsluiten wanneer de advocaat bewijst hetzij door een brief van de cliënt, hetzij door een brief van de advocaat aan de tegenpartij dat de procedure niet wordt vervolgd.

(71) Bij de beëindiging van een zaak maakt de advocaat een verslag over aan het BJB. Voor de opmaak van het verslag dient verplicht gebruik gemaakt van een verslagformulier.

Het verslag bestaat uit een volledig en gedateerd overzicht van de geleverde prestaties die zo nauwkeurig mogelijk worden omschreven. Alle documenten

die de werkelijk geleverde prestaties aantonen (zie bijlage 4), worden eveneens gevoegd.

De advocaat dient in elk dossier een puntenaantal voor te stellen aan de hand van de codes die zijn vermeld in de “lijst van de aan te rekenen punten voor welbepaalde taken” (bijlagen 1,2 en 3).

De advocaat noteert tevens de ontvangen rechtsplegingsvergoeding – zie hoofdstuk 6, 6.5.

(72) Het BJB gaat na of het verslag is opgesteld conform deze richtlijnen en of de gevraagde punten al dan niet kunnen worden toegekend. Onvolledige verslagen (niet ingevulde delen, ontbrekende of onvoldoende stavingsstukken) worden teruggestuurd naar de advocaat.

(73) De verslagen moeten neergelegd worden of elektronisch overgemaakt worden aan het BJB van zodra het dossier werd gesloten. Elk BJB stelt jaarlijks een einddatum voor waarbinnen de verslagen moeten ingediend worden, de laattijdige en/of onvolledige verslagen worden niet in aanmerking genomen voor de toekenning van punten voor het voorbije gerechtelijk jaar.

5.2. BEËINDIGING VAN DE TWEDELIJNSBIJSTAND DOOR HET BJB

5.2.1. ALGEMEEN

(74) Art. 508/18 Ger.W. bepaalt dat het BJB een einde kan maken aan de juridische tweedelijnsbijstand in volgende gevallen :

- de begunstigde voldoet niet langer aan de voorwaarden, bepaald bij art. 508/13 Ger.W. – zie punt (77) en (78);
- de begunstigde heeft nooit aan de voorwaarden voldaan – zie punt (79);

→ de begunstigde verleent kennelijk geen medewerking aan zijn advocaat bij de verdediging van zijn belangen – zie punt (80) en (81).

(75) De advocaat dient een gemotiveerd verzoek te richten aan het BJB met het oog op het verkrijgen van ontheffing van zijn opdracht.

Het BJB nodigt de begunstigde uit om zijn opmerkingen te maken.

(76) Elke beslissing tot ontheffing wordt bij een ter post aangetekende brief ter kennis van de begunstigde gebracht.

Tegen de beslissing tot ontheffing kan binnen één maand na de kennisgeving hoger beroep worden ingesteld bij de arbeidsrechtbank – zie hoofdstuk 14.

5.2.2. TIJDENS DE AANSTELLING

5.2.2.1 de begunstigde voldoet niet langer meer aan de voorwaarden

(77) Indien blijkt dat de begunstigde niet langer meer voldoet aan de voorwaarden om in aanmerking te komen voor de juridische tweedelijnsbijstand, zal het BJB een einde maken aan deze bijstand.

Dit kan onder meer het geval zijn wanneer blijkt dat de inkomenssituatie van de begunstigde werd gewijzigd en dit wordt gemeld aan de advocaat, ofwel dat deze laatste hiervan kennis krijgt.

(78) De advocaat heeft bij ontheffing recht op een puntentoekenning voor de prestaties die geleverd zijn tot op het ogenblik waarop de wijziging is opgetreden in de inkomenssituatie van de begunstigde.

5.2.2.2. de begunstigde blijkt nooit voldaan te hebben aan de voorwaarden

(79) Wanneer op een bepaald ogenblik blijkt dat de begunstigde nooit aan de wettelijke voorwaarden heeft voldaan om in aanmerking te komen voor de juridische tweedelijnsbijstand:

- ofwel omdat de rechtzoekende bepaalde inkomsten verborgen heeft gehouden;
- ofwel omdat het tegenbewijs wordt geleverd (K.B. 18 december 2003, *B.S.* 24 december 2003);

vraagt de advocaat zijn ontheffing en maakt de advocaat zijn staat van kosten en ereloon over aan de rechtzoekende.

5.2.2.3. geen medewerking

(80) Art. 508/18 Ger.W. bepaalt dat het BJB een einde kan maken aan de juridische tweedelijnsbijstand indien de begunstigde “kennelijk” geen medewerking verleent bij de verdediging van zijn belangen.

In concreto wordt gedacht aan:

- de begunstigde laat de brieven en telefonische oproepen van zijn advocaat onbeantwoord;
- de begunstigde laat na zijn advocaat de nodige stukken en inlichtingen te bezorgen;
- de begunstigde verschijnt niet op de terechtzittingen waarop zijn aanwezigheid bij wet is vereist of door de advocaat werd gevraagd.

(81) De advocaat heeft bij ontheffing recht op een puntentoekenning voor de geleverde prestaties.

5.2.3. OPVOLGING

(82) Indien de advocaat wordt ontheven van zijn opdracht, zal een opvolgende advocaat het dossier verder behartigen.

(83) In geval van opvolging moet de opvolger een nieuwe aanvraag indienen met voorlegging van recente stukken.

Verschillende situaties kunnen zich voordoen:

- de advocaat verlaat de balie - zie punt (84) en (85)
- de advocaat verandert van balie - zie punt (86)
- opvolging door een advocaat die niet optreedt in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand - zie punt (87)
- het BJB duidt een opvolger aan - zie punt (88) t.e.m. (91)

5.2.3.1. de advocaat verlaat de balie

(84) Indien een advocaat de balie verlaat, zal hij aan het BJB een opvolger voorstellen. Het BJB zal de opvolger aanwijzen indien de rechtzoekende nog in aanmerking komt voor de juridische tweedebijstand.

(85) De advocaat maakt zijn verslag volledig ingevuld en met de juiste stavingsstukken aan het BJB over en heeft recht op punten voor zijn reeds geleverde prestaties. De opvolgende advocaat krijgt eveneens punten voor zijn geleverde prestaties. In geen geval kan de optelling van de punten van de opgevolgde en de opvolgende advocaat meer bedragen dan de wettelijk voorziene aantal punten. Idem voor punt (88).

5.2.3.2. de advocaat verandert van balie

(86) De advocaat die van balie verandert heeft de vrije keuze:

- ofwel zal hij zijn lopende zaken verder behandelen en zal hij bij afsluiting van de zaak zijn verslag indienen bij het BJB dat hem aangesteld heeft. Een nieuwe aanstelling voor dezelfde rechtzoekende moet wel gebeuren bij het BJB van zijn huidige balie.
- ofwel zal hij zijn lopende zaken niet verder zetten en zal hij aan het BJB een opvolger voorstellen.

5.2.3.4. opvolging door een advocaat die niet optreedt in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand

(87) Het loutere feit dat een advocaat wordt opgevolgd door een advocaat die niet optreedt in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand heeft niet automatisch tot gevolg dat de opgevolgde advocaat recht krijgt op betaling van kosten en erelonen. De opgevolgde advocaat heeft recht op een puntentoekenning voor de prestaties die geleverd zijn tot op het ogenblik waarop hij werd opgevolgd.

5.2.3.5. het BJB duidt een opvolger aan

(88) Op verzoek van de rechtzoekende of van de advocaat kan het BJB, na controle van de toekenningsvoorwaarden, een andere advocaat aanwijzen wanneer:

- de advocaat geschrapt is van de lijst door de Raad van de Orde (art. 508/8,2° Ger.W.);
- er gegronde klachten zijn;
- er een gemis aan vertrouwen is.

- (89) In afwachting van de beslissing van de voorzitter van het BJB blijft de aangestelde advocaat belast met het dossier.
- (90) De voorzitter van het BJB stelt de rechtzoekende en de aangestelde advocaat in kennis van de eventuele beslissing tot opvolging. Tegen deze beslissing is geen beroep mogelijk.
- (91) De advocaat die een tuchtstraf heeft gekregen die het hem onmogelijk maakt om zijn activiteiten verder te zetten, beëindigt zijn tussenkomst in alle dossiers waarin prestaties moeten worden verricht tijdens de periode waarin hij verhinderd is. De voorzitter van het BJB duidt een opvolger aan.

Hoofdstuk 6: VERGOEDING VAN DE ADVOCATEN

6.1. TOEKENNING VAN PUNTEN

(92) De vergoeding voor de gedeeltelijke of volledige juridische tweedelijnsbijstand wordt begroot op basis van punten die worden toegekend voor geleverde prestaties. Dit is verder uitgewerkt door “het KB tot vaststelling van de voorwaarden voor de toekenning, het tarief en de wijze van uitbetaling van de vergoeding, die overeenkomstig de artikelen 508/19, 508/20, 508/22 en 508/23 van het Ger.W. wordt verleend aan advocaten” van 18 december 2003 (*B.S.* 24 december 2003). Het MB van 21 augustus 2006 (*B.S.* 28 augustus 2006) tot vaststelling van de lijst met punten voor de prestaties door advocaten belast met gedeeltelijke of volledige kosteloze juridische tweedelijnsbijstand geeft de actuele puntenlijst.

(93) De punten worden toegekend door het BJB, nadat zij van de advocaat een verslag hebben ontvangen over de behandelde zaak waarin de prestaties werden verricht. De puntenlijst van kracht op de datum van verslaggeving is van toepassing.

Voor prestaties die niet op de lijst voorkomen, wordt naar analogie gewerkt.

Het aantal punten toegekend aan een prestatie wordt verminderd wanneer deze niet volledig werd geleverd (bijvoorbeeld: opvolging van advocaten, minnelijke schikking tijdens de procedure, intrekking van juridische bijstand, ...).

De voorzitter van het BJB kan eveneens het aantal gevraagde punten verminderen in functie van de kwaliteit van de geleverde prestaties.

Punten kunnen in het kader van de kruiscontroles herleid worden door de controlerende BJB's.

(94) Ter herinnering:

- Er wordt geen enkel punt aan de advocaat toegekend wanneer de datum van de overtuigingsstukken met betrekking tot de situatie of het inkomen van de rechtzoekende meer dan twee maanden ouder is dan deze van de aanvraag tot juridische bijstand.
- De prestaties die meer dan één maand voor de aanvraag tot aanstelling werden uitgevoerd, worden niet vergoed.

(95) Het verdient aanbeveling om zo spoedig mogelijk na het beëindigen van de zaak het verslagformulier bij het BJB in te dienen. Wanneer de advocaat het verslag aan het BJB overhandigt 5 jaar na de laatst geleverde prestatie, worden in dat dossier geen punten toegekend.

(96) In het geval van opvolging tussen advocaten worden de punten onder hen verdeeld in verhouding tot de respectievelijk door hen geleverde prestaties.

(97) Punten verplaatsingen: het M.B. voorziet in een vergoeding van een half punt voor iedere 20 km die specifiek voor een bepaalde zaak (en niet per zitting) vanaf het kantoor van de advocaat wordt afgelegd.

Bijvoorbeeld:

Een advocaat die in een bepaalde zaak 4 x 12 km (heen en terug) rijdt, krijgt 1 punt.

In de marge:

Indien de advocaat meerdere kantoren heeft, worden de kilometers berekend vanaf het kantoor dat het dichtst bij de plaats van de prestatie ligt, tenzij de advocaat anders kan bewijzen.

In de marge:

Een advocaat rekent in een dossier verplaatsingen aan naar Brussel, hij heeft ze zelf niet gedaan want hij had een vervanger. De vervanger vraagt geen punten (hij wordt vergoed door aangestelde advocaat).

Het criterium is dat de verplaatsingen effectief moeten gebeurd zijn. Wanneer een advocaat van bijvoorbeeld Oudenaarde zich zou laten vervangen door een advocaat uit bijvoorbeeld Brussel om te pleiten in Brussel, kunnen er geen punten voor verplaatsing toegekend worden. Wanneer het gaat om een vervanger die gaat pleiten in Brussel en niet aan de balie van Brussel is ingeschreven, dan heeft de aangestelde advocaat recht op punten voor verplaatsing.

In de marge:

Indien in een zaak de zitting verloopt in de voor- en namiddag, mag een advocaat dan twee keer de verplaatsingskosten aanrekenen?

Enkel indien de advocaat kan bewijzen dat hij twee keer per dag op en neer is gereden mag hij de verplaatsingen inbrengen.

- (98) Punten voor verplaatsingen naar het buitenland worden niet vergoed, tenzij de aanwezigheid van de advocaat op de zitting noodzakelijk is of tenzij hij zijn cliënt in een gevangenis moet gaan bezoeken. Voor een verplaatsing van meer dan 500 km (heen en terug) zal de advocaat voorafgaandelijk toestemming vragen aan de voorzitter van het BJB.

6.2. GEDEELTELIJKE KOSTELOOSHEID: DE PROVISIE

(99) Wanneer de rechtzoekende in aanmerking komt voor de gedeeltelijke kosteloosheid deelt het BJB het bedrag van de provisie mee aan de aangestelde advocaat en aan de rechtzoekende. De provisie mag niet meer bedragen dan € 125,00 en zal - behoudens uitzonderlijke omstandigheden - niet minder bedragen dan € 25,00.

(100) In principe kan in iedere aanstelling een provisie worden toegekend.

Er kunnen aan de rechtzoekende betalingstermijnen worden toegestaan, ofwel door het BJB op het moment van de aanstelling, ofwel later door de aangestelde advocaat.

(101) Wanneer de provisie niet wordt betaald, dan moet de advocaat ontheffing vragen aan het BJB op basis van artikel 508/18 Ger.W. en worden hem enkel punten voor de werkelijk verrichte prestaties toegekend, in afwachting van het ontslag.

Indien de advocaat toch verder werkt zonder de provisie te hebben geïnd en zonder dat hij het BJB hiervan op de hoogte brengt, wordt de provisie van zijn punten afgetrokken.

6.3. ERELOON

(102) Art. 508/9 §2 Ger.W. bepaalt uitdrukkelijk dat een advocaat die optreedt in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand zich in geen geval rechtstreeks tot de rechtzoekende mag richten met het oog op de betaling van erelonen en kosten, tenzij het BJB hem in spoedeisende gevallen toestemming verleent om voorschotten te innen op gerechtskosten – zie punt (107) en (108)

(103) Indien de tussenkomst van de aangestelde advocaat een inkomen verschaft aan de rechtzoekende, van die aard dat er geen aanstelling zou geweest zijn, mag de aangestelde advocaat aan het BJB ontheffing vragen (art. 508/20 §1, 2° Ger.W.).

Bijvoorbeeld:

Intresten uit vrijgekomen kapitaal, onderhoudsgelden, woonstvergoeding, inkomensgedeelte van een schadevergoeding voor lichamelijke schade, ontslagvergoeding.

De aldus ontheven advocaat bepaalt vrij zijn ereloon.

(104) De advocaat zal - louter ter kennisgeving - altijd een kopie van zijn ereloonstaat aan de voorzitter van het BJB overmaken.

(105) In geval van niet betaling dient de gebruikelijke weg te worden gevolgd.

(106) In geval van een ambtshalve aangestelde advocaat voor een cliënt die niet in aanmerking kwam voor de kosteloze juridische tweedelijnsbijstand:

- de ambtshalve toegewezen advocaat stelt zijn ereloon op.

- indien de rechtzoekende nalaat of weigert de ereloonstaat te betalen of deze slechts gedeeltelijk betaalt, wordt de ambtshalve toegewezen advocaat vergoed door het toekennen van punten (in voorkomend geval zal het bedrag van de vergoedingen verminderd worden met het verkregen bedrag ten titel van gedeeltelijke betaling van het ereloon) (artikel 508/22 Ger.W.).

6.4. GERECHTSKOSTEN – VOORSCHIETEN VAN KOSTEN

(107) Het recht op juridische bijstand impliceert niet de kosteloosheid van de gerechtskosten; in voorkomend geval zal rechtsbijstand worden aangevraagd – zie hoofdstuk 7.

Om in aanmerking te komen voor de rechtsbijstand gelden dezelfde criteria als deze van de juridische tweedelijnsbijstand.

(108) In geval van hoogdringendheid kan de aangestelde advocaat de rechtzoekende uitnodigen om enkel de gerechtskosten of de voorschotten (de kosten van het plaatsen op de rol, het verzoekschrift, de fiscale zegels, enz.) voor te schieten die moeten betaald worden. Hij moet de rechtzoekende duidelijk maken dat hij geen stappen zal kunnen ondernemen vooraleer de betaling ervan te hebben ontvangen.

De rechtzoekende zal onder dezelfde voorwaarden uitgenodigd worden om de kosten van de gerechtsdeurwaarder, de expert, enz. rechtstreeks te betalen.

De voorschotten op gerechtskosten die het BJB kan toekennen op grond van artikel 508/9 §2 Ger.W. dienen onderscheiden te worden van de voorschotten die het BJB bepaalt bij de toekenning van de gedeeltelijke kosteloze juridische bijstand.

6.5. RECHTSPLEGINGSVERGOEDING

(109) De door de advocaat geïnde rechtsplegingsvergoeding moet op het verslagformulier vermeld worden. Zij zal steeds in mindering worden gebracht van de punten.

(110) De nieuwe wet van 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid van de erelonen en kosten verbonden aan de bijstand van een advocaat (*B.S.* 31 mei 2007) treedt in voege op 1 januari 2008. De nieuwe wet bevat eveneens een aantal bepalingen i.v.m. juridische tweedelijnsbijstand:

→ Artikel 508/19, § 1 Ger.W. bepaalt dat de advocaat de aan de begunstigde toegekende rechtsplegingsvergoeding int.

In het verslag dat de advocaat op grond van artikel 508/19, § 2 Ger.W. opmaakt voor het BJB, vermeldt hij eveneens de geïnde rechtsplegingsvergoeding.

Het bedrag van die vergoeding wordt in mindering gebracht van het bedrag van de vergoedingen die hij zal ontvangen ter bezoldiging van zijn prestaties in het kader van de juridische bijstand.

→ Indien de begunstigde recht heeft op een rechtsplegingsvergoeding, en hij ontvangt die rechtsplegingsvergoeding nadat de advocaat zijn verslag bij het bureau heeft ingediend, vordert de Schatkist op hem het bedrag van de verleende juridische bijstand terug (artikel 508/20, § 2, alinea 3 Ger.W.).

→ Indien de in het ongelijk gestelde partij van de tweedelijns juridische bijstand geniet, wordt de rechtsplegingsvergoeding vastgelegd op het door de Koning vastgestelde minimum, tenzij in geval van een kennelijk onredelijke situatie. De rechter motiveert in het bijzonder zijn beslissing op dat punt (artikel 1022, alinea 4 Ger.W.).

Het KB is nog niet uitgevaardigd.

6.6. FISCAAL

(111) Vergoedingen die de advocaat ontvangt in het kader van de juridische bijstand dienen ingebracht te worden als baten van vrije beroepen. Deze worden normaal belast in het jaar van ontvangst, met daarop het toepasselijk, progressief belastingtarief.

(112) Onder strikte voorwaarden zijn hier uitzonderingen op o.m. de zogenaamde achterstallige erelonen wanneer deze erelonen laattijdig zijn uitbetaald door toedoen van de overheid.

Aan dit regime zijn een aantal voorwaarden verbonden:

- erelonen moeten uitbetaald zijn voor prestaties gedurende meer dan 12 maanden;
- deze moeten rechtstreeks of onrechtstreeks laattijdig betaald zijn door toedoen van de overheid;
- de prestaties worden in éénmaal vergoed.

(113) Deze voorwaarden zijn te bewijzen door de belastingplichtige.

(114) Jaarlijks zal door de Orde van Advocaten aan elke advocaat die prestaties heeft verricht in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand een fiscale fiche 281.50 overgemaakt worden – zie ook punt (133).

Hoofdstuk 7: KOSTELOZE RECHTSPLEGING OF RECHTSBIJSTAND

7.1. WAT?

(115) Kosteloosheid van afschriften, uitgiftes, rolrechten, erelonen van gerechtsdeurwaarders en notarissen (zie art. 665 Ger.W.)

(116) De aangestelde advocaat heeft de verplichting de rechthebbende op juridische bijstand te informeren dat hij, in voorkomend geval, ook aanspraak kan maken op rechtsbijstand.

Bij toepassing van artikel 508/17 Ger.W. zal de aangestelde advocaat de beslissing van het BJB overmaken aan het Bureau voor Rechtsbijstand; deze beslissing bewijst de ontoereikendheid van inkomsten.

7.2. WAAR?

(117) Het Bureau van de rechtbank waarvoor het geschil aanhangig is.

Bij het vrederecht en de politierechtbank bestaat evenwel geen Bureau, zodat de vrederechter en de politierechter een verzoek om rechtsbijstand zelf beoordelen.

In spoedeisende gevallen: de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg (art. 584, 1° lid Ger.W.)

7.3. VOORWAARDEN

(118)De voorwaarden zijn dezelfde als voor de kosteloze juridische bijstand (zie KB van 18 december 2003, *B.S.* 24 december 2003).

7.4. RAAD VAN STATE

Hier is in een bijzondere procedure voor rechtsbijstand voorzien.

(119)De Raad van State treedt in vreemdelingenzaken enkel nog op als cassatierechter: zie artikel 33 van het KB van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State (*B.S.*, 1 december 2006). Het voordeel van kosteloze rechtspleging voor de Raad van State wordt verleend aan:

- ledere persoon die steun ontvangt van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, mits overlegging van een attest van dat centrum.
- ledere persoon die gevangen wordt gehouden of die op een bepaald plaats wordt vastgehouden.
- ledere minderjarige, op voorlegging van het identiteitsbewijs of van enig ander document waaruit zijn staat blijkt.
- ledere persoon die bewijst dat hij gehele of gedeeltelijke kosteloze juridische tweedelijnsbijstand geniet.
- ledere persoon die met bewijskrachtige documenten aantoont dat zijn geldmiddelen ontoereikend zijn.

(120)Voor andere dan vreemdelingenzaken: zie art. 78 van het Besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

De artikelen 667-669 van het Ger.W. worden van toepassing verklaard.

De voorzitter van de kamer waar de zaak aanhangig is, doet uitspraak over de aanvraag tot kosteloze rechtspleging.

7.5. RAAD VOOR VREEMDELINGENBETWISTINGEN

(121)Er is momenteel geen rechtshulp voor de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.

(122)Als men rechtsbijstand wil bekomen voor een geding voor de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, moet men de procedure kosteloze rechtspleging voeren voor de rechtbank van eerste aanleg.

Hoofdstuk 8: TOLKEN (artikel 508/10 Ger.W.)

(123) Wanneer de rechtzoekende de taal van de rechtspleging niet spreekt en geen enkele aanstelbare advocaat zijn taal spreekt of een andere die hij begrijpt, kan een tolk aangesteld worden door het BJB, in burgerlijke procedures en in procedures van handelsrecht (zonder de tijdsbeperking van artikel 184*bis* Sv.).

Artikel 184*bis* Sv. is enkel nog van toepassing op tussenkomst van tolken in het kader van de juridische bijstand in strafrechtprocedures. M.a.w. hier wordt de aanstelling van de tolk beperkt tot max. 3 uur.

De kosten zijn ten laste van de Staat en worden betaald volgens de procedure zoals voorzien in het algemene reglement op de gerechtskosten in strafzaken.

(124) Voor vertalers voorziet de wet in geen specifieke tussenkomst. Enkel de kosten voor vertalen van verzoeken en aanvragen tot juridische bijstand in grensoverschrijdende geschillen (zie hoofdstuk 10) en van begeleide stukken zijn volledig ten laste van de overheid overeenkomstig artikel 508/24 Ger.W.

Hoofdstuk 9: HOF VAN CASSATIE

9.1. BURGERLIJKE ZAKEN

(125) In burgerlijke zaken dient een beroep te worden gedaan op een advocaat bij het Hof van Cassatie.

De aanvraag wordt gericht aan het Bureau voor Rechtsbijstand bij het Hof van Cassatie, Gerechtsgebouw, Poelaertplein, 1000 Brussel, samen met de nodige stavingsstukken betreffende het inkomen van de cliënt.

De advocaat die de zaak ten gronde heeft behandeld, formuleert de punten van kritiek op het vonnis of het arrest en voegt bij zijn aanvraag een volledig bundel met kopie van de bestreden beslissing, de besluiten die in laatste aanleg werden gewisseld en de stukken die werden neergelegd.

De voorzitter van het Bureau voor Rechtsbijstand, raadsheer bij het Hof van Cassatie, gaat na of de voorwaarden van de kosteloosheid zijn vervuld en maakt in bevestigend geval het dossier over aan de stafhouder van de balie bij Cassatie.

De stafhouder duidt vervolgens een advocaat aan, die de mogelijkheden tot cassatie prima facie onderzoekt.

De voorzitter van het Bureau voor Rechtsbijstand stelt ten slotte ambtshalve een advocaat bij het Hof van Cassatie en een gerechtsdeurwaarder aan.

Let wel: indien de bestreden beslissing reeds werd betekend, dient hiervan in ieder geval melding te worden gemaakt bij het indienen van de aanvraag.

9.2. STRAFZAKEN

(126) De bijstand van een advocaat bij het Hof van Cassatie is niet vereist en de advocaat die de zaak ten gronde heeft behandeld, kan zelf verder optreden.

Hoofdstuk 10: GRENDOERSCHRIJDENDE JURIDISCHE BIJSTAND (artikel 508/24 en 508/25 Ger.W.)

(127)De wet tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot de juridische bijstand dd. 15 juni 2006 (*B.S.* 31 juli 2006), heeft de richtlijn 2003/8/EG van de Raad van 27 juni 2003 “teneinde de toegang tot justitie in grensoverschrijdende zaken te verbeteren door middel van gemeenschappelijke minimumvoorschriften betreffende rechtsbijstand bij geschillen” omgezet.

De centrale overheidsdienst juridische bijstand van het FOD Justitie is bevoegd om de aanvragen tot juridische bijstand en rechtsbijstand van een inwoner van een andere lidstaat van de Europese Unie te ontvangen; deze dienst is eveneens bevoegd voor de verzending van dergelijke verzoeken van Belgische inwoners voor het grondgebied van een andere lidstaat van de Europese Unie.

Wanneer het BJB een dergelijke aanvraag ontvangt, maakt zij deze aanvraag over aan de FOD Justitie. De FOD Justitie maakt de aanvraag op haar beurt, na de vertaling ervan in de taal erkend door de Staat van bestemming, binnen de 14 dagen over aan de bevoegde overheid in dat land.

De persoon die belast is met deze materie binnen de FOD Justitie is de heer Philippe Lievin (Centrale overheidsdienst juridische bijstand), tel.: 02 542 67 25, fax: 02 547 70 06.

De standaardaanvragen staan op de weblink <http://ec.europa.eu/civiljustice>. Selecteer “nl” en daarna neemt u in de linker navigatiebalk “Europese Justitiële Atlas op het gebied van Burgerlijke zaken”. U klikt op “rechtsbijstand” en daarna weer in de linker navigatiebalk op “formulieren invullen”. U selecteert een land en klikt op het vergrootglas. U zal nu 2 formulieren kunnen aanklikken en invullen: “formulier voor het verzenden van een verzoek om rechtsbijstand” en “formulier voor de indiening van een verzoek om rechtsbijstand in een andere lidstaat van de Europese Unie”

(128) Wanneer een persoon recht heeft op juridische bijstand in een lidstaat van de Europese Unie, waarover de rechter de beslissing heeft genomen, geniet deze persoon ook juridische bijstand wanneer die beslissing moet worden erkend, uitvoerbaar verklaard of uitgevoerd worden in België.

Hoofdstuk 11: KWALITEITSCONTROLE (artikel 508/7 en 508/8 Ger.W.)

(129) Artikel 508/8 van het Ger. W. bepaalt: "...de Orde van Advocaten ziet toe op de kwaliteit van de prestaties die door de advocaten worden verstrekt in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand. In geval van tekortkoming kan de Raad van de Orde van Advocaten met een met reden omklede beslissing een advocaat schrappen van de lijst".

De kwaliteitscontrole van de prestaties gebeurt op twee niveaus:

- a priori heeft deze controle betrekking op de verantwoording van de opgegeven voorkeurmateries of de verbintenis om een opleiding te volgen (artikel 508/7 Ger.W.);
- a posteriori betreft zij ook de uitgevoerde prestaties, nl. de echtheid van de prestaties alsook de overeenstemming tussen de prestaties en de puntenlijst.

De voorzitter van het BJB kan het aantal gevraagde punten verminderen in functie van de kwaliteit van de geleverde prestaties.

Hoofdstuk 12: DE KRUISCONTROLES (artikel 508/19)

(130) De minister kan een controle van de toegekende punten door de balies laten uitvoeren volgens de modaliteiten die hij vaststelt. Het gaat hier over een controle van elke balie door een andere balie afkomstig uit een ander hof van beroep.

In de praktijk worden deze controles georganiseerd door de OVB en de OBF.

Rekening houdend met het steeds groeiende aantal dossiers voor welke punten worden toegekend, bieden de BJB's die vallen onder de rechtbanken van eerste aanleg, hulp aan de BJB's die ressorteren onder hoven van beroep.

Hoofdstuk 13: DE VERGOEDINGEN VAN DE ADVOCATEN (WAARDE VAN HET PUNT) EN DE WERKINGSKOSTEN VAN HET BJB (artikel 508/19)

(131) Het systeem van de vergoeding van de advocaten is gebaseerd op de toekenning van punten per geleverde prestatie en verwijst naar “de lijst van de aan te rekenen punten voor welbepaalde taken”.

De waarde van een punt wordt jaarlijks vastgesteld in functie van het budget van de Staat, vermeerderd met de provisies (bij gedeeltelijke kosteloosheid) en rechtsplegingsvergoedingen die effectief werden ontvangen of geacht worden te zijn ontvangen, en gedeeld door het aantal toegekende punten aan het geheel van alle advocaten en op een gemeenschappelijk voorstel van de OVB en de OBFVG overgemaakt aan de minister van Justitie vóór 1 februari.

Bijvoorbeeld:

berekening van de waarde van het punt voor het gerechtelijk jaar 2004-2005

- budget van de Staat = € 43.137.000,00
- provisies en rechtsplegingsvergoedingen van alle advocaten = € 391.736,74
- aantal toegekende punten van alle advocaten = 1.796.618,19

$$(43.137.000,00 + 391.736,74) / 1.796.618,19 = \mathbf{€24,228}$$

(132) De vergoedingen worden door het ministerie van Justitie betaald, na controle door het Rekenhof. De betaling vindt meestal plaats in de loop van de maand mei of juni van het jaar waarin het voorstel van berekening van de waarde van een punt aan de minister van Justitie werd overgemaakt.

(133) Tot aan de programmawet van 27.12.2005 was het de balies toegestaan om “4,5% van de ontvangen vergoedingen aan te wenden voor de betaling van de administratieve kosten voor de organisaties voor de BJB's”.

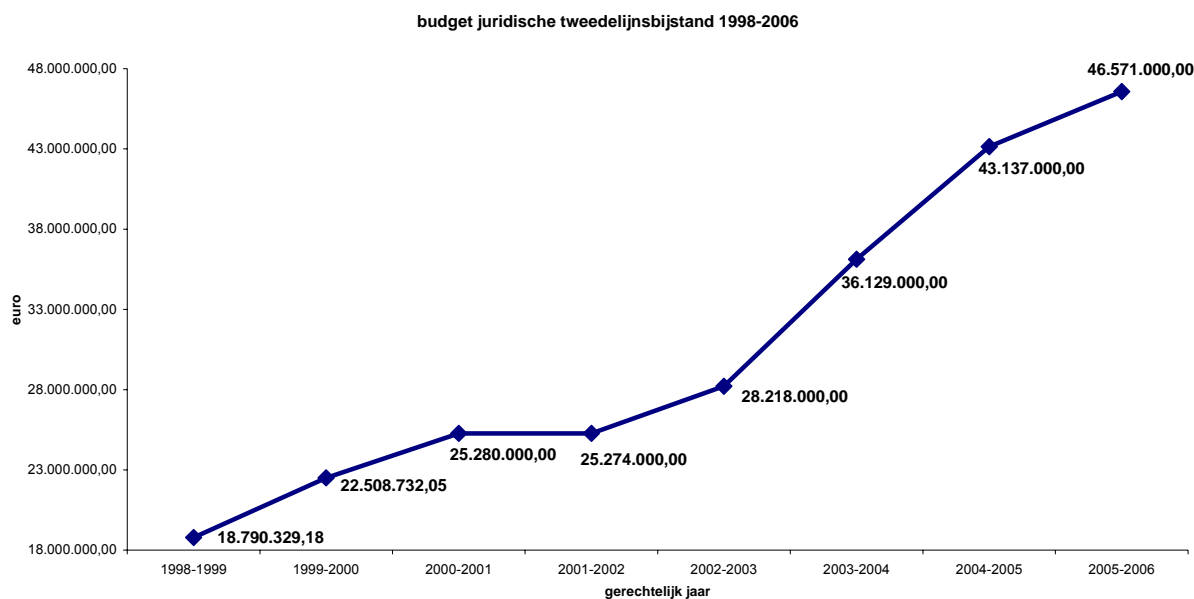
De programmawet schrijft in het Ger.W. een nieuw artikel 508/19*bis* in dat voorziet in een toekenning van een jaarlijkse subsidie aan de balies om de kosten voor de organisatie van het BJB te dekken; het bedrag van deze subsidie is gelijk aan 8,108% van het bedrag van het budget, bedoeld om de advocaten te vergoeden.

In de marge:

Het is noodzakelijk dat de advocaat die prestaties verricht in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand zijn rekeningnummer waarop hij de bedragen wenst te ontvangen, actueel houdt op het privaat luik, BJB, vergoedingen, evenals het adres naar waar de fiche 281.50 dient verzonden. Het vermelden van het privé-adres van de advocaat voor de fiche 281.50 is de regel.

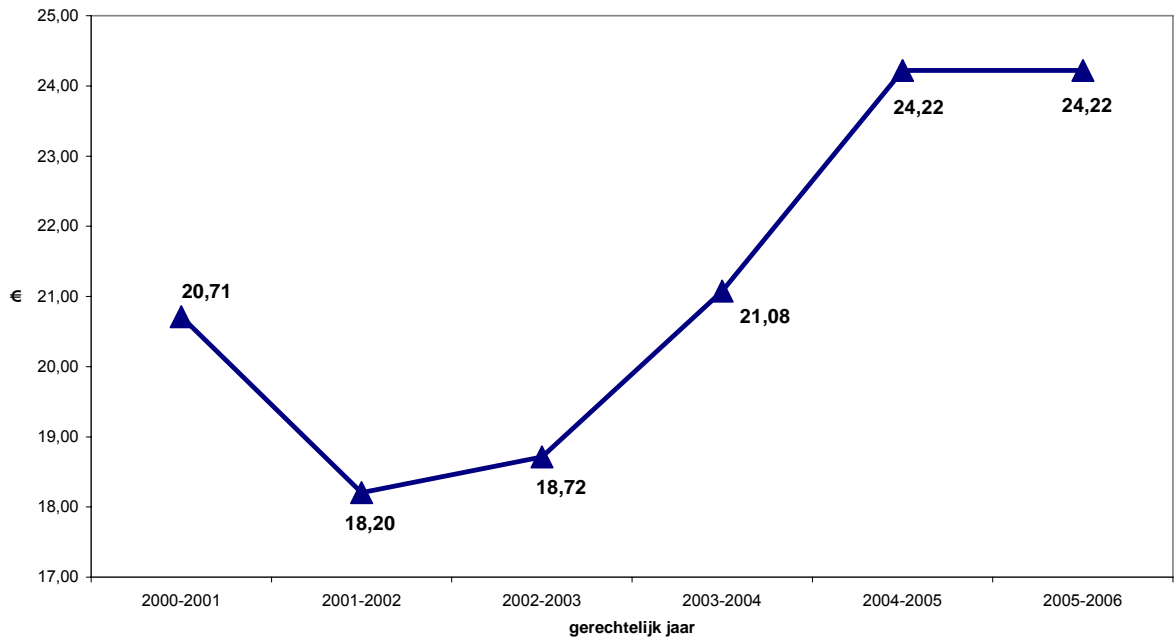
In de marge:

Budgetten van de Staat:

nettowaarde van het punt:

nettowaarde van een punt 2000-2006

Hoofdstuk 14: BEROEPEN TEGEN BESLISSINGEN VAN HET BJB VOOR DE ARBEIDSRECHTBANK (artikel 508/15, 508/16 en 508/18 Ger.W.)

(134) Enkel tegen de beslissingen van weigering of intrekking van juridische bijstand kan beroep worden ingesteld bij de arbeidsrechtbank. De toekenning van de gedeeltelijke kosteloosheid stemt overeen met een weigering van de volledige kosteloosheid.

Geen enkel beroep is mogelijk tegen de aanstelling zelf van de advocaat, noch tegen de beslissing van zijn al dan niet vervanging.

(135) De beslissingen van weigering moeten uitdrukkelijk gemotiveerd zijn (bijvoorbeeld het inkomen van de rechtzoekende ligt hoger dan de inkomensgrenzen die toegang geven tot de juridische bijstand, de rechtzoekende wil een beroep instellen tegen een definitieve beslissing, het verzoek is kennelijk ongegrond, het verzoek is verzonnen, ...)

(136) De definitieve beslissing van de arbeidsrechtbank die de weigering tot aanstelling of de intrekking van juridische bijstand ongedaan maakt, heeft een retroactieve werking.

BIJLAGE 1: BECOMMENTARIEERDE PUNTENLIJST

M.B. 21 augustus 2006 tot vaststelling van de lijst met de punten voor prestaties verricht door advocaten belast met gedeeltelijke of volledige kosteloze juridische bijstand, B.S. 28 augustus 2006.

Telkens een prestatie **omkaderd** is, dient er een nieuwe aanstelling gevraagd te worden.

<i>code</i>	<i>puntenlijst</i>	<i>pnt</i>	<i>commentaar</i>
1	PRESTATIES NIET GEVOLGD DOOR EEN PROCEDURE		De punten worden toegekend ongeacht of de advocaat in hoedanigheid van eiser of verweerder handelt. Cumul van 1.1. tot 1.6 is mogelijk.
1.1	consultatie (max. 3 per aanwijzing)	1	Geen punten wanneer de consultatie gevolgd wordt door een procedure of wanneer de consultatie gegeven is door een advocaat nadat deze advocaat de procedure volbracht heeft. <u>Naar analogie:</u> de tussenkomst van de advocaat in het kader van de grensoverschrijdende juridische bijstand wordt gelijkgesteld met een consultatie.
1.2	consultatie buiten het kantoor (max. 3 per aanwijzing)	2	Geen punten wanneer de consultatie buiten kantoor gevolgd wordt door een procedure, enkel de verplaatsingskosten kunnen worden gevraagd.

1.3	schriftelijk advies	4	<p>Het moet om een omstandig, in feite en in rechte gemotiveerd advies (niet slechts een "eenvoudige brief") gaan. <u>Naar analogie</u>: opstellen van een typecontract.</p>
1.4	opstellen van een klacht	3	<p>Geen cumul met 6.2. en 7.2. <u>Naar analogie</u>: wanneer de aanstelling enkel wordt gevraagd voor de uitvoering van een rechterlijke beslissing op voorwaarde dat dit gebeurt door een andere raadsman. <u>Naar analogie</u>: DAVO</p>
1.5	regeling in der minne		
1.5.1	afbetalingstermijnen (per tegenpartij met een max. van 10 punten)	1	
1.5.2	minnelijke regeling	7	<p>Een minnelijke regeling veronderstelt onderhandelingen en de concretisering van een schriftelijk akkoord.</p>
1.6	bemiddeling	10	<p>Met bemiddeling wordt bedoeld de bijstand bij bemiddeling buiten een procedure.</p>

2 FAMILIERECHT

2.1	Procedure weigering sluiting huwelijk door ambtenaar burgerlijke stand	10
-----	--	----

2.2 Vredegerecht (echtelijke moeilijkheden – samenlevingsproblematiek)

2.2.1	Procedure op verzoekschrift (art 221-223 BW)	20
-------	---	----

Naar analogie: procedures op basis
van de artikelen 213 e.v. B.W.

2.2.2	Procedure op verzoekschrift (art.1479 BW)	20
-------	--	----

2.2.3	Verzegeling – ontzegeling	8
-------	---------------------------	---

2.2.4	Verzet tegen ontzegeling	8
-------	--------------------------	---

2.2.5	Onderhoudsvordering buiten procedure 221-223 BW	15
-------	--	----

Enkel de onderhoudsvorderingen na
echtscheiding of tussen ascendenten
en descendenten worden bedoeld.
Geen cumul met 2.2.1.

2.2.6	Maatschappelijk onderzoek of expertise	6
-------	---	---

2.3 Rechtbank eerste aanleg

2.3.1 Verzoekschrift overspel 3

2.3.2 Echtscheiding of scheiding van tafel
en bed op grond van bepaalde feiten

2.3.2.1 Kort geding 20

2.3.2.1.1 - persoonlijke verschijning van
partijen +3

2.3.2.1.2 - maatschappelijk onderzoek of
expertise +6

2.3.2.2 Procedure ten gronde 25

2.3.2.2.1 - getuigenverhoor en tegenverhoor
(per zitting) +6

2.3.2.2.2 - persoonlijke verschijning van
partijen +3

De pleidooien na persoonlijke
verschijning, onderzoek, expertise
worden bedoeld. Geen punten
wanneer de partijen of de getuigen
niet verschijnen; enkel de
verplaatsingskosten mogen dan
worden gevraagd.

De pleidooien na persoonlijke
verschijning, onderzoek, expertise
worden bedoeld. Geen punten
wanneer de partijen of de getuigen
niet verschijnen; enkel de
verplaatsingskosten mogen dan
worden gevraagd.

2.3.3 Echtscheiding op grond van feitelijke
scheiding

indien kortgeding: zie 2.3.2.1.

2.3.3.1 Echtscheiding de plano 15

Zonder omkering van de bewijslast

2.3.3.2	Echtscheiding met omkering bewijslast	20
2.3.3.2.1	- getuigenverhoor en tegenverhoor (per zitting)	+6
2.3.3.2.2	- persoonlijke verschijning van partijen	+3

De pleidooien na persoonlijke verschijning, onderzoek, expertise worden bedoeld. Geen punten wanneer de partijen of de getuigen niet verschijnen; enkel de verplaatsingskosten mogen dan worden gevraagd.

2.3.4	Vereffening en verdeling	
2.3.4.1	- zonder tussenkomst notaris	10
2.3.4.2	- tussenkomst notaris en akkoord ontwerp vereffening	20
2.3.4.3	- met procedure	35

2.4	Echtscheiding met onderlinge toestemming	
2.4.1	met opstellen overeenkomst	30
2.4.2	zonder opstellen overeenkomst	20

Voor het bestuderen van voorafgaande overeenkomsten, opgesteld door een andere advocaat of een notaris, mogen slechts punten voor een raadpleging of een schriftelijk advies worden gevraagd.

De volledige procedure (onderhandeling, opstelling van overeenkomsten en het neerleggen van het verzoek) moet volbracht zijn.

De overeenkomsten werden opgesteld door een notaris of een derde.

2.5	Vordering tot nietigverklaring van het huwelijk	25
-----	---	----

2.6	Andere geschillen tussen echtgenoten en/of samenwonenden	15
-----	--	----

bijvoorbeeld: schuldoverdracht

2.7	Verlengde minderjarigheid	8
-----	---------------------------	---

2.8	Geesteszieken (wet van 26/6/1990 en KB van 18/7/1991)	12
2.8.1	bijkomende verschijning	+6

Voor het bezoek aan de cliënt, het horen door de vrederechter en de verschijning in raadkamer, zelfs indien de prestaties niet op dezelfde dag plaatsvinden.

Naar analogie: minderjarige geesteszieke (voor de jeugdrechtbank) en personen met een geestesstoornis (wet van 21 april 2007)

Verschijning voor verder verblijf is een bijkomende verschijning.

2.9 Jeugdrechtbank (burgerlijke rechtspleging)

De beschermingsprocedures worden onder code 8. besproken.

2.9.1	Geschillen met betrekking tot de ouderlijke macht, verblijfsregeling en recht op persoonlijk contact van de ouders	10
2.9.1.1	onderhoudsbijdrage	+10

Zelfs zonder tegensprekelijk debat

2.9.2	Persoonlijk contact derden	10
-------	----------------------------	----

artikel 375*bis* B.W.

2.9.3	Maatschappelijke enquête of expertise	6
-------	---------------------------------------	---

2.10 Adoptie

2.10.1	Verzoekschrift vredegerecht	8
--------	-----------------------------	---

2.10.2	Homologatie	8
--------	-------------	---

2.10.3	Betwiste adoptie	15
--------	------------------	----

2.10.4	Herroeping adoptie	15
--------	--------------------	----

3 AFSTAMMINGSRECHT

3.1 Rechtbank van eerste aanleg

3.1.1	Afstammingsprocedure	15
-------	----------------------	----

3.1.1.1	- Verzoekschrift tot aanstelling voogd ad hoc	+3
---------	--	----

naar analogie: de aangestelde advocaat die de voogd ad hoc vertegenwoordigt heeft in burgerlijke procedures recht op 3 punten indien hij er zich toe beperkt zich naar de wijsheid de van de rechtbank te gedragen.

3.1.2	Procedure vordering tot levensonderhoud	15
-------	--	----

4.2.2	Afbetalingstermijnen zonder verweer ten gronde	5
-------	--	---

4.2.3	Eenzijdig verzoekschrift	10
-------	--------------------------	----

4.2.4	Ten gronde	15
-------	------------	----

4.2.5 Collectieve schuldenregeling

4.2.5.1	- neerleggen verzoekschrift	20
---------	-----------------------------	----

Slechts één keer punten wanneer het verzoek werd neergelegd in naam van samenwonende of gehuwde personen. Twee verslagen mogen ingediend worden wanneer twee verschillende en anders gemotiveerde verzoeken werden neergelegd.

4.2.5.2	- verdere opvolging na de toelaatbaarheid (per verschijning andere dan uitstel)	3
---------	---	---

De verdere opvolging na de toelaatbaarheid strekt zich uit tot de beslissing tot homologatie van het plan, de weigering van het plan of de intrekking.

4.3 Voorzitter rechtbank van eerste aanleg en rechtbank van koophandel

4.3.1	Kort geding	10	geen punten voor verzoeken 747§2, ...
4.3.2	Procedure zoals in kort geding	15	geen punten voor verzoeken 747§2, ...
4.3.3	Eenzijdig verzoekschrift	10	
4.3.4	Handelsonderzoeken (per verschijning andere dan uitstel)	3	
4.4	Beslagprocedure (of zoals in kort geding)	15	

5 SOCIALE ZAKEN

5.1 Arbeidsrechtbank

5.1.1	Alle geschillen met betrekking tot de arbeidsovereenkomst	15
-------	---	----

5.1.2.	Arbeidsongevallen en beroepsziekten: alle procedures	15
--------	--	----

5.1.2.1	- met betwisting van de kwalificatie als arbeidsongeval of beroepsziekten	+5
---------	---	----

5.1.2.2	- behandeling na expertise	+6
---------	----------------------------	----

5.1.3	Sociale zekerheid en sociale bijstand	
-------	---------------------------------------	--

5.1.3.1	- betwistingen in alle materies	15
---------	---------------------------------	----

5.1.3.2	- afbetalingstermijnen	5
---------	------------------------	---

Verschillende beroepen ingediend tegen opeenvolgende beslissingen van het OCMW, maar één enkel vonnis: 1 x 15 punten voor de procedure + 5 punten per neergelegd verzoek (vanaf het 2de).

5.1.4	Verzoening (afzonderlijke procedure)	6
-------	--------------------------------------	---

5.2 Voorzitter arbeidsrechtbank

5.2.1	Kort geding	10
-------	-------------	----

geen punten voor verzoeken 747§2,...

5.2.2	Eenzijdig verzoekschrift	10
-------	--------------------------	----

6 WEGVERKEER

6.1	Verdediging op strafgebied + opvang burgerlijke partij	8
6.1.1	Rechtstreekse dagvaarding	+5

6.2	Burgerlijke partijstelling	8
6.2.1	Afhandeling burgerlijke belangen na expertise	+10

6.3 Bijkomende daadwerkelijke zitting +3
andere dan uitstel of andere dan
louter uitspraak

6.4	Burgerlijke rechtspleging	15
-----	---------------------------	----

7 STRAFZAKEN ANDERE DAN WEGVERKEER

7.1 Verdediging op strafgebied

7.1.1	Politierechtbank	8	Meerdere burgerlijke partijen = 1 x 7 punten. Geen punten voor uitstellen (zelfs niet in de vorm van voortzetting om kosten voor een nieuwe dagvaarding te vermijden), noch voor de bijstand bij de uitspraak; enkel de verplaatsingskosten kunnen gevraagd worden. De 3 bijkomende punten kunnen gevraagd worden wanneer het dossier, nadat het gepleit werd het voorwerp heeft uitgemaakt van een uitstel voor de uitvoering van een sociaal onderzoek (voor een werkstraf bijvoorbeeld). Hetzelfde geldt ingeval van pleidooien over de onmiddellijke aanhouding.
7.1.1.1	- met burgerlijke partij (ongeacht het aantal burgerlijke partijen)	+7	
7.1.1.2	- bijkomende daadwerkelijke zitting andere dan uitstel of andere dan louter uitspraak	+3	
7.1.1.3	- afhandeling burgerlijke belangen na expertise	+10	

7.1.2	Correctionele rechtbank	20	<p>Meerdere burgerlijke partijen = 1 x 7 punten.</p> <p>Geen punten voor uitstellen (zelfs niet in de vorm van voortzetting om kosten voor een nieuwe dagvaarding te vermijden), noch voor de bijstand bij de uitspraak; enkel de verplaatsingskosten kunnen gevraagd worden.</p> <p>De 3 bijkomende punten kunnen gevraagd worden wanneer het dossier, nadat het gepleit werd het voorwerp heeft uitgemaakt van een uitstel voor de uitvoering van een sociaal onderzoek (voor een werkstraf bijvoorbeeld). Hetzelfde geldt ingeval van pleidooien over de onmiddellijke aanhouding.</p>
7.1.2.1	- met burgerlijke partij (ongeacht het aantal burgerlijke partijen)	+7	
7.1.2.2	- bijkomende daadwerkelijk zitting andere dan uitstel of andere dan louter uitspraak	+3	
7.1.2.3	- afhandeling burgerlijke belangen na expertise	+10	

7.1.3	Raadkamer (per verschijning)	6	<p>De bezoeken aan de gedetineerde zitten in de 6 punten inbegrepen. Wanneer er niet iedere maand een verschijning is:</p> <ul style="list-style-type: none"> - inzage in het dossier: 3 punten; - inzage in het dossier en verzoek tot invrijheidstelling: 6 punten; - verplichte verschijning voor de Kamer van Inbeschuldigingstelling na 6 maanden hechtenis: 6 punten; - samenvattend verhoor: 6 punten.
-------	------------------------------	---	---

7.1.4	Hof van assisen: per dag (verdediging en burgerlijke partij)	25	De toekenning van de 25 punten veronderstelt een effectieve aanwezigheid op de zitting. Het geheel van de punten kan worden gevraagd ook wanneer de zitting slechts een halve dag duurt. Wanneer de advocaat slecht een deel van de zitting bijwoont heeft hij recht op 12,5 punten.
-------	---	----	--

7.2 Burgerlijke partijstelling

7.2.1	Klacht met burgerlijke partij voor de onderzoeksrechter	6	Het opstellen van de klacht houdt tevens de verschijning in voor de onderzoeksrechter om zich burgerlijke partij te stellen.
7.2.2	Stelling van de burgerlijke partij (behalve hof van assisen)	10	
7.2.3	Afhandeling burgerlijke belangen na expertise	+10	

7.3	Genadeverzoek	5
-----	---------------	---

7.4	Eerherstel	10
-----	------------	----

7.5	Commissie voor sociaal verweer (per verschijning)	6
-----	---	---

7.6	Voorwaardelijke invrijheidstelling (per verschijning)	6	<u>Naar analogie:</u> strafuitvoeringsrechtbank en -rechter
-----	---	---	--

7.7	Commissie voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden	10
-----	--	----

7.8	Bemiddeling in strafzaken	6
-----	---------------------------	---

7.9	Herstelbemiddeling	8
-----	--------------------	---

7.10	Verschijning voor een personeelscollege in het kader van de voorlopige of voorwaardelijke invrijheidstelling. Verschijning voor de commissie V.I. (per verschijning)	6
------	--	---

Geen punten voor een uitstel. Enkel voor de eerste verschijning, behalve wanneer objectieve elementen een nieuwe verschijning rechtvaardigen en hiervoor effectieve prestatie zijn gedaan.

Naar analogie : tuchtprocedure in de gevangenissen: 6 punten; + 4 indien weekend of feestdag.

7.11	Verzoekschrift wet Franchimont	5
7.11.1	Verzoekschrift beperkt tot inzagerecht (max. 10 punten per aanwijzing)	5

7.12	Uitlevering	10
------	-------------	----

7.13 Snelrecht: verschijning tijdens het weekend. +4 cumul mogelijk met 7.1.2.

7.14	Probatiecommissie	6
------	-------------------	---

8 JEUGDZAKEN (andere dan burgerlijke)

Behoudens uitzonderlijke omstandigheden, wordt voor de verschijning op eenzelfde zitting en/of kabinetsbespreking voor meerdere kinderen van eenzelfde familie slechts één keer punten toegekend.

8.1	Jeugdrechtbank	10	Voor de rechtbank en niet de zitting in het kabinet. Meerdere burgerlijke partijen = 1 x 7 punten. Hernieuwing van de maatregelen opgelegd door de jeugdrechter: 10 punten. Verschijningen "Everberg" (wet van 1 maart 2002): 6 punten voor de 1 ^{ste} verschijning, 10 punten voor de tweede verschijning en 6 punten voor de 3 ^{de} en laatste verschijning. Een bijkomende zitting voor dezelfde feiten blijft een bijkomende zitting ook bij de jaarlijks hernieuwde aanstelling.
8.1.1	- met burgerlijke partij (ongeacht het aantal burgerlijke partijen)	+7	
8.1.2	- bijkomende zitting andere dan uitstel of andere dan louter uitspraak	+3	
8.2	Jeugdrechter		Zitting in het kabinet en niet in de rechtbank. Een bijkomende verschijning voor dezelfde feiten blijft een bijkomende verschijning ook bij de jaarlijks hernieuwde aanstelling.
8.2.1	- eerste verschijning	6	
8.2.2	- bijkomende verschijning	+3	
8.2.3	- verschijning tijdens het weekend	+4	
8.3	Verdediging voor het comité bijzondere jeugdzorg / bemiddelingscommissie bijzondere jeugdzorg (per verschijning van de advocaat)	6	Iedere verschijning (niet enkel de 1 ^{ste}) geeft recht op 6 punten.

8.4	Herstelbemiddeling / herstelgericht groepsoverleg (HERGO)	8
8.4.1	- indien de zaak na herstelbemid- deling nog op de openbare zitting komt	+6
8.4.2	- openbare zitting na HERGO	+6

8.5	Burgerlijke partijstelling	8
8.5.1	- afhandeling burgerlijke belangen na expertise	+10

9 ADMINISTRATIEF RECHT

9.1.1	Procedure voor een administratieve overheid of administratief rechtscollege andere dan de Raad van State bijvoorbeeld: gemeente, bestendige deputatie, O.C.M.W., R.V.A.,...	10
-------	--	----

Eveneens: Waals Gewest; regering
van Brussel-Hoofdstad; enz.

9.1.2	Vaste beroepscommissie	15
-------	------------------------	----

Memorie: + 6 punten

9.1.3	Commissariaat generaal voor vluchtelingen:	
9.1.3.1	- ontvankelijkheid met verhoor	15
9.1.3.2	- ontvankelijkheid zonder verhoor	5
9.1.3.3	- ten gronde met verhoor	15
9.1.3.4	- ten gronde zonder verhoor	5

Beroep dat onontvankelijk werd
verklaard, zonder verhoor: 5 punten.
De punten worden slechts per familie
toegekend (behoudens verschillende
motivatie in feite of in rechte).

9.1.4	Procedure regularisatie vreemdelingen	10
-------	--	----

of iedere andere regularisatie-
procedure (bijvoorbeeld: artikel *9bis* en
9ter).

9.2	Raad van State	
9.2.1	- indienen van één of meer beknopt gemotiveerde verzoekschriften	4
9.2.2	- indienen van een gemotiveerd verzoekschrift, niet gevolgd door de uitspraak van een arrest	15
9.2.3	- indienen van een gemotiveerd verzoekschrift, gevolgd door de uitspraak van een arrest	25
9.2.4	- indienen van een gemotiveerd verzoekschrift, tot nietigverklaring en schorsing, niet gevolgd door de uitspraak van een arrest	20
9.2.5	- indienen van een gemotiveerd verzoekschrift tot nietigverklaring en schorsing, gevolgd door een uitspraak van één arrest	30
9.2.6	- indienen van een gemotiveerd verzoekschrift tot nietigverklaring en schorsing, gevolgd door de uitspraak van twee arresten	50

10 FISCAAL RECHT

10.1	Administratieve fase	10
------	----------------------	----

10.2	Gerechtelijke fase	20
------	--------------------	----

**11 VERZET ALS VERWEERDER
(oorspronkelijke aanlegger)
De helft van de punten toegekend
voor een nieuwe procedure**

De advocaat van de oorspronkelijke eiser, verweerder bij verzet, mag de helft van de punten toegekend voor de procedure van verzet cumuleren met het geheel van de punten van de procedure bij verstek. De advocaat van de verweerder die niet is verschenen mag slechts punten vragen voor de procedure bij verzet.

**12 HOGER BEROEP
Zelfde punten als voor de
procedure in aanleg**

13 CASSATIE

13.1	Verzoek om rechtsbijstand	10
------	---------------------------	----

13.2	Cassatieprocedure	25
------	-------------------	----

14	ARBITRAGEHOF	25
-----------	---------------------	-----------

15	INTERNATIONALE RECHTSCOLLEGES	40
----	--	----

16	PROCEDURE VOOR EEN GESCHILLENCOMMISSIE (C.D.V., overlegcommissie spaarbanken, commissie vrijstelling sociale bijdrage, ...)	10
----	--	----

17	ARBITRAGE	10
----	------------------	----

**18 PRESTATIES EIGEN AAN EEN
NIET-STRAFPROCEDURE OF
ARBITRAGE**

De punten die volgen zijn slecht in burgerlijke zaken van toepassing.

18.1	Zitting getuigenverhoor (per zitting)	+6
18.2	Persoonlijke verschijning (per verschijning)	+3

18.3	Heropening van de debatten (per heropening)	+6	Enkel wanneer wordt gerechtvaardigd dat een prestatie werd uitgevoerd.
18.4	Verwijzing naar de arrondissementsrechtbank	+6	
18.5	Interpretatie of wijziging van een gerechtelijke beslissing	+6	
18.6	Deelname aan een deskundigenonderzoek (per vergadering)	+6	
18.7	Plaatsopneming (per vergadering)	+6	
18.8	Verzoek om rechtsbijstand	+3	Enkel indien het een afzonderlijk verzoekschrift is (in elke materie, Raad van State inbegrepen). Wanneer een afzonderlijk verzoekschrift niet gebruikelijk is in de procedure, wordt dit afgeraden.
18.9	Bemiddeling (per vergadering met maximaal 9 punten per aanwijzing)	+3	

De verplaatsingskosten worden vergoed à rato van een 1/2 punt per volledige schijf van 20 km te rekenen vanaf het kantoor.

0,5 cumul per dossier, en niet per zitting. Afgerond op 0,50 en tot 1/2 van ieder lager punt (bijvoorbeeld: 4,4 afgerond op 4 en 3,8 afgerond op 3,5). Indien een advocaat een hoofd- en bijkantoor heeft in eenzelfde gerechtelijk arrondissement wordt het kantoor genomen met de kortste afstand tot de rechtbank waar gepleit moet worden, voor het berekenen van de verplaatsingskosten. De punten kunnen worden gevraagd vanaf het moment dat er een effectieve verplaatsing is geweest: ofwel door de aangestelde advocaat ofwel door de vervanger.

20 Voor taken waarin de lijst van de aan te rekenen punten niet uitdrukkelijk voorziet, dient er per analogie gewerkt te worden.

BIJLAGE 2: PUNTEN VOOR PRESTATIES ADMINISTRATIEF RECHT

NA 1 JUNI 2007 (in het kader van de nieuwe asielprocedure)

(in afwachting van een aanpassing van het MB van 21 augustus 2006 tot vaststelling van de lijst met punten voor prestaties verricht door advocaten belast met gedeeltelijke of volledige kosteloze juridische tweedelijnsbijstand, BS 28 augustus 2006)

Prestaties vóór 1 juni 2007: zie rubriek 9.1 en 9.2 van de puntenlijst MB 21/08/2006, BS 28/08/2006

9.3.1	Procedure voor een administratieve overheid of administratief rechtscollege ander dan de Raad van State of de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen	10
-------	---	----

9.3.2	Procedure voor het Commissariaat Generaal	
9.3.2.1	- met aanwezigheid op het gehoor	15
9.3.2.2	- zonder aanwezigheid op het gehoor	5
9.3.2.3	- per bijkomend gehoor	5

9.3.3	Raad voor Vreemdelingenbetwistingen <i>In asielzaken:</i>	
9.3.3.1	- niet ontvankelijk verklaard verzoek	15
9.3.3.2	- op het eerste zicht niet ontvankelijk verzoek, dat na oproeping toch ten gronde behandeld wordt	25
9.3.3.3	- ontvankelijk verzoek dat onmiddellijk ten gronde behandeld wordt	20

9.3.3	Raad voor Vreemdelingenbetwistingen <i>In andere zaken:</i>	
9.3.3.4	- niet ontvankelijk verklaard verzoek	15
9.3.3.5	- op het eerste zicht onontvankelijk verzoek, dat na oproeping toch ten gronde behandeld wordt	25
9.3.3.6	- verzoek tot nietigverklaring dat onmiddellijk ten gronde behandeld wordt	20
9.3.3.7	- verzoek tot schorsing en nietigverklaring worden samen behandeld	30
9.3.3.8	- verzoek tot schorsing en nietigverklaring worden afzonderlijk behandeld	40
9.3.3.9	- afzonderlijk verzoek tot voorlopige maatregelen	15
9.3.3.10	- afzonderlijk verzoek tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid	15

9.3.4	Raad van State	
9.3.4.1	- het ingediende verzoek wordt niet toelaatbaar verklaard	15
9.3.4.2	- het indienende cassatieberoep wordt ten gronde behandeld	25

9.3.5	Procedures aangaande de vrijlating van vastgehouden vreemdelingen	10
-------	---	----

9.3.6	Naturalisatieprocedure	10
-------	------------------------	----

9.3.7	Procedures aangaande de nationaliteitsverklaring	10
-------	--	----

9.3.8	Procedures aangaande de akte van bekendheid of de beëdigde verklaring	10
-------	---	----

9.3.9	Procedures aangaande het IPR	10
-------	------------------------------	----

9.3.10	Procedure aangaande huwelijksweigering	20
--------	--	----

BIJLAGE 3: PUNTEN NIEUWE PROCEDURE JEUGDRECHT

(in afwachting van een aanpassing van het MB van 21 augustus 2006 tot vaststelling van de lijst met punten voor prestaties verricht door advocaten belast met gedeeltelijke of volledige kosteloze juridische tweedelijnsbijstand, BS 28 augustus 2006)

Code 8.6. VERBINTENISSENPROJECT (art.37 § 2 ter) punten

8.6.1 met goedkeuring van de jeugdrechtbank	15
8.6.2 zonder goedkeuring	10

Code 8.7. VOORLEIDING BIJ ONDERZOEKSRECHTER (art. 49, 2^e lid) 6
--

Code 8.8. UITHANDENGEVING (art. 57 bis, in werking op 01.10.2007)
--

8.8.1 verschijning voor bijzondere kamer binnen de jeugdrechtbank	20
met burgerlijke partij	+ 7
8.8.2 bijkomende zitting andere dan uitstel of uitspraak	+ 3
8.8.3 afhandeling burgerlijke belangen na expertise	+ 10

Code 8.9. BIJSTAND CONFORM art. 24 DRP

(Decreet rechtspositie minderjarigen in de jeugdhulp dd. 7 mei 2004, in werking op 01.07.2006)
--

8.9.1 bijstand van de minderjarige in de jeugdhulp, CBJ, e.a.	6
8.9.2 bijstand in het weekend	+ 4

BIJLAGE 4: STAVINGSTUKKEN VAN DE PRESTATIES DIE AAN HET EINDVERSLAG MOETEN WORDEN GEHECHT.

Algemeen:

- In het kader van een minnelijke regeling, worden de brieven die het akkoord formuleren bijgevoegd;
- In geval punten worden gevraagd voor een schriftelijk advies dient dit advies te worden bijgebracht;
- De beslissingen (waarvan gratis een kopie kan worden bekomen) moeten worden overgemaakt;
- Wanneer de procedure niet ten einde is gebracht of in geval van opvolging van advocaten: de geschriften van alles waarvoor punten worden gevraagd (verzoekschrift of dagvaarding, conclusies, enz.) moeten worden bijgebracht. Ter herinnering, wanneer de tussenkomst van een advocaat ophoudt na de inleidingakte: 1/3 van de punten mag worden toegekend; wanneer de conclusies werden uitgewisseld, maar de zaak nog niet werd gepleit: 2/3 van de punten kan worden toegekend.

Jeugdrecht

- Kopie van de beslissing of van alle oproepingen (kabinet of rechtbank) of aanwezigheidsattesten.

Bescherming geesteszieken

- Kopie van de beslissing of van alle oproepingen.

Strafrecht

- Oproeping K.I. of raadkamer, oproeping of dagvaarding correctionele rechtbank en politierechtbank, de oproeping en beslissing strafuitvoeringsrechtbank (voorheen CBM), neerlegging van de strafklacht en bewijs neerlegging, de berechting tot vaststelling en memorie in cassatie

Sociaal recht

- Kopie van de beslissing

Vreemdelingenrecht

- Commissariaat Generaal voor Vluchtelingen en Staatlozen:
  - ◆ kopie van de beslissing en, indien dit niet blijkt uit de beslissing, bewijs van aanwezigheid op de verhoren (zoals attesten, 1e pagina van het verslag van verhoor, persoonlijke notities)

- Raad voor de Vreemdelingenbetwistingen:
  - ◆ verzoekschrift en kopie van de beslissing;

- Raad van State:
  - ◆ arrest (niet enkel de eerste of de tweede pagina). Het BJB vraagt de voorlegging van het verzoekschrift telkens wanneer zij dit nodig acht;

  - ◆ verzoek tot herziening: verzoek en beslissing;

  - ◆ akten van naambekendheid: verzoek tot homologatie en beslissing;

  - ◆ verzoekschrift tot invrijheidstelling: verzoek en bericht van vaststelling;

  - ◆ ieder stuk dat de verrichtte prestaties en de gevraagde punten rechtvaardigt worden aanvaard.

Familierecht

- Heropening der debatten, voortzetting of persoonlijke verschijning: kopie van de beslissing;
- Verzoekschrift: de juridische reden van tussenkomst vermelden;
- Echtscheiding door onderlinge toestemming: kopie van het echtscheidingsvonnis of het bericht van neerlegging op de griffie van de het verzoekschrift of de oproeping door de griffier voor de eerste verschijning;
- Vereffening-verdeling: kopie van het akkoord van vereffening of de rechterlijke beslissing.

Zakenrecht

- Heropening der debatten, voortzetting of persoonlijke verschijning, plaatsbezoek of expertisevergadering: kopie van de beslissing;
- Minnelijke schikking: een kopie van het proces-verbaal of een bericht van vaststelling;
- Verzoekschrift: de juridische reden van tussenkomst preciseren.

**BIJLAGE 5: SAMENVATTING VONNISSEN EN ARRESTEN
ARBEIDSRECHTBANKEN EN ARBEIDSHOVEN MET BETREKKING TOT
BEROEPEN TEGEN BESLISSINGEN VLAAMSE BJB'S**

Keuze raadsman

Arbrb. Ieper, 3 november 2000, A.R. nr. 23875

Op grond van het algemene rechtsbeginsel van het recht van verdediging en de vrije keuze van raadsman mag de aanvrager van kosteloze juridische tweedelijnsbijstand zich wenden tot het Bureau voor Juridische Bijstand van gelijk welke balie op het Belgisch grondgebied.

Kennelijk ongegronde aanvraag

Arbrb. Antwerpen, 7 maart 2007, A.R. nr. 394.120

Eiser wenste de eindbeslissing van de klassenraad, met name het afleveren van een C-attest, aan te vechten voor de Raad van State. Na bespreking van de zaak komt de aangestelde advocaat tot het besluit dat het verzoek kennelijk ongegrond is. Op grond van dit negatief advies kon het Bureau voor Juridische Bijstand een einde stellen aan de juridische bijstand (art. 508/14, laatste lid Ger. W.).

*****

Arbrb. Brussel, 2 november 2006, bevestigd door Arbh. Brussel, 21 juni 2007, A.R. nr. 49.253

Kennelijk ongegronde aanvragen tot het bekomen van juridische tweedelijnsbijstand worden geweigerd (art. 508/14 Ger. W.). In casu wenst eiser juridische bijstand te bekomen voor een procedure tot vernietiging van een arrest van de Raad van State dat

hem afwijst van het beroep tot nietigverklaring van een arrest van de Kamer van Inbeschuldigingstelling te Gent. De wettelijk voorziene gevallen waarin een rechtsmiddel openstaat tegen een arrest van de Raad van State zijn in casu niet aan de orde. Het instellen van een procedure tegen het arrest van de Raad van State is een kennelijk ongegronde procedure, waarbij de rechtbank in rekening brengt dat ook de procedure voor de Raad van State zelf kennelijk ongegrond was

*****

Arbrb. Brussel, 4 juli 2006, A.R. nr. 53917/03

Aan eiser werden in het kader van de kosteloze juridische tweedelijnsbijstand, twee advocaten toegewezen met het oog op een herzieningsprocedure voor het Hof van Cassatie. Zij kwamen echter tot de conclusie dat er onvoldoende elementen voorhanden waren om die procedure te voeren. Eiser richtte zich vervolgens opnieuw tot het BJB en wees erop dat zijn vraag niet tot voorwerp had het bekomen van een advies, maar het bekomen van rechtsbijstand in een cassatieprocedure die hij in ieder geval wenste in te leiden om later een procedure voor het Europees Hof voor de Rechten van de Mens te kunnen voeren. Volgens het BJB is er geen sprake van een formele weigering tot toekenning van juridische tweedelijnsbijstand, maar enkel de weigering van het voortzetten van de toegekende bijstand.

De arbeidsrechtbank oordeelt dat, zelfs indien een manifest onontvankelijke procedure tot herziening (wat in casu het geval is) de weg zou openen voor een procedure voor het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, daaruit voor eiser nog geen subjectief recht op rechtsbijstand kan voortvloeien voor een procedure die naar Belgisch recht kennelijk ongegrond is.

*****

Arbrb. Hasselt, 24 juni 2005, A.R. nr. 2051087

Eisende partij kan geen medische fout aantonen of bewijzen, zodat er geen kans is op slagen van een gerechtelijke procedure. De rechter stelt dat het bureau voor juridische bijstand de aanvraag terecht heeft afgewezen als kennelijk ongegrond.

*****

Arbrb. Gent, 18 april 2005, 167.204/04

Eiser verzoekt om juridische tweedelijnsbijstand in een verkeerszaak. De aanvraag tot bijstand gebeurde evenwel na de afhandeling van de zaak. Uit de organisatie van de juridische tweedelijnsbijstand, zoals geïmplementeerd in het Ger.W., leidt de rechter af dat de wetgever aan de 'gewone' aanvragen een voorafgaande tussenkomst van het bureau impliciet heeft voorzien. Slechts voor spoedeisende aanvragen kan hiervan afgeweken worden. Eiser had ruim 4 maanden de tijd om zijn verdediging voor te bereiden. De rechter wijst de vordering als ongegrond af. Hij veroordeelt eiser zelfs in de kosten, op grond van art. 1076, eerste lid Ger.W. (omdat art. 580, 18° Ger.W. niet opgenomen is in de lijst van art. 1076, tweede lid).

*****

Arbrb. Brugge, 22 december 2004, A.R. nr. 116.520; Arbrb. Brugge, 22 december 2004, A.R. nr. 116.519

Eiser bekomt op 21 augustus 2000 kosteloze juridische tweedelijnsbijstand voor zijn asielpcedure. Hij wenst beroep aan te tekenen bij de Raad van State tegen de beslissing van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen van 14 oktober 2003, maar krijgt een weigering voor kosteloze rechtsbijstand, op grond van een nieuwe richtlijn.

Het bureau voor juridische bijstand van Brugge heeft op 30 september 2003 richtlijnen uitgevaardigd. Richtlijn 5 verplicht de advocaat een schriftelijk advies op te stellen voor het bekomen van tweedelijnsbijstand vooraleer hij een rechtsmiddel voor de Raad van State instelt. Is het advies negatief dan wordt de advocaat ontlast. Vraagt de rechtzoekende een nieuwe aanstelling, dan wordt hem een nieuwe advocaat aangewezen met het oog op advies. Is het advies positief, dan wordt het voorgelegd aan het bureau dat beslist of de aanvraag wordt toegekend en of het *kennelijk ongegrond* is. In dat laatste geval kan de rechtzoekende ook nu een tweede advocaat vragen met dezelfde mogelijkheden als hierboven vermeld. Het bureau bepaalt "kennelijk

ongegegrond” als: wanneer op basis van een summier en/of vormelijke (marginale) beoordeling het BJB vaststelt dat de rechtzoekende geen (rechts)middelen en/of geen wettige middelen (meer) kan aanwenden. De richtlijn voegt eraan toe dat, bij het instellen van een functioneel beroep tegen een (negatieve) beslissing van de Vaste Beroepscommissie, deze aanvragen niet kennelijk ongegrond zijn.

De arbeidsrechtbank vernietigt de beslissing. Ze oordeelt onder meer dat de oorspronkelijke aanvraag de volledige asielprocedure betrof en verweerder toen nog geen richtlijnen had uitgevaardigd. Ze betwist verder de rechtsgeldigheid van de richtlijn, acht ze discriminatoir en vindt de weigeringsbeslissing onjuist gemotiveerd.

In een ander vonnis van dezelfde datum over een identiek probleem vernietigt de arbeidsrechtbank eveneens de beslissing voor het bureau met dezelfde motivering. Ze zegt voor recht dat eiser vanaf 10 november 2003 verder de kosteloze juridische bijstand geniet voor zijn asielprocedure, met inbegrip van een beroep bij de Raad van State tegen de beslissing van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen.

Arbh. Gent, 10 november 2005, A.R. nr. 2005/028.; Arbh. Gent, 10 november 2005, A.R. nr. 2005/029

Het bureau voor juridische bijstand tekent tegen de hierboven gevelde beslissingen van de arbeidsrechtbank van Brugge dd. 22 december 2004 beroep aan. In tegenstelling tot wat de eerste rechter bepaalt, strekt de beoordeling over het kennelijk ongegrond karakter van de aanvraag zich volgens het arbeidshof uit tot de gegrondheid van de zaak waarvoor bijstand wordt gevraagd. De oorspronkelijke eiser ontwikkelt tegen de beslissing van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen een beroep tot nietigverklaring en een beroep tot schorsing in voor de afdeling administratie van de Raad van State middelen. Indien de middelen bewezen zijn, gaat het om ernstige middelen. Zijn aanvraag is niet kennelijk ongegrond. Het arbeidshof bevestigt de beslissingen van de arbeidsrechtbank en kent de asielzoekers kosteloze juridische tweedelijnsbijstand toe.

*****

Arbrb. Antwerpen, 5 december 2001, A.R. nr. 337.598

Eiser wil niet ingaan op een redelijk voorstel van de verkoper. Het Bureau voor Juridische Bijstand weigert terecht kennelijk ongegronde aanvragen.

*****

Arbrb. Dendermonde, 11 december 2000, A.R. nr. 46.522; Arbh. Gent, 5 maart 2001, A.R. nr. 584/00

Eiser beroept zich op zijn christelijke geloofsovertuiging om een kosteloze tweedelijnsbijstand af te dwingen, die hem moet toelaten procedure te voeren in alle zaken waarin hij weigert betaling te verrichten of aangifte te doen (kijk- en luistergeld, verkeersbelasting, onroerende voorheffing, belastingaangifte...). Dit is een kennelijk ongegronde aanvraag. Bevestigd door het Arbeidshof.

Geen medewerking

Arbrb. Brussel, 2 november 2006, A.R. nr. 3701/06, bevestigd door Arbh. Brussel, 21 juni 2007, A.R. nr. 49.252

Het BJB moet elke beslissing tot weigering motiveren (art. 508/15 Ger. W.). Overeenkomstig art. 508/18 Ger. W. kan het Bureau voor Juridische Bijstand een einde maken aan de juridische tweedelijnsbijstand wanneer de begunstigde o.m. kennelijk geen medewerking verleent bij de verdediging van zijn belangen. De advocaat dient daartoe een gemotiveerd verzoekschrift in bij het Bureau. Het BJB geeft de rechtzoekende kennis van het verzoek en nodigt hem uit zijn opmerkingen te formuleren.

In casu is de beslissing van het BJB, waarbij de aangestelde advocaat van haar opdracht werd ontheven, nietig omdat de rechtzoekende niet vooraf in kennis werd gesteld van de motieven van het verzoekschrift en dus niet de gelegenheid had zijn opmerkingen te maken. Bovendien is de beslissing niet verder gemotiveerd. De

arbeidsrechtbank oordeelt verder dat de vastgestelde nietigheden echter niet volstaan om de bestreden beslissing te vernietigen. De vaststelling door de rechter van de nietigheid van een administratieve beslissing wegens schending van de motiveringsplicht, doet geen afbreuk aan zijn bevoegdheid uitspraak te doen over de subjectieve rechten die voor de aanvrager voortvloeien uit de wettelijke bepalingen.

De omstandigheid dat de rechtzoekende de conclusies van zijn advocaat uitdrukkelijk betwist voor de arbeidsrechtbank, dat hij stelt dat ze “van grote gebreke zijn” en dat hij stukken neerlegt die niet vooraf aan de tegenpartij ter kennis werden gebracht, volstaat om vast te stellen dat de rechtzoekende niet op correcte wijze zijn medewerking verleende aan de procedure ingeleid door zijn aangesteld raadsman.

*****

Arbrb. Brugge, 8 februari 2006, A.R. nr. 125471

Het bureau ontheft de raadsman van eiser van haar opdracht om nog verder juridische tweedelijnsbijstand te verlenen. De arbeidsrechtbank bevestigt de beslissing van het bureau voor juridische bijstand. De advocaat vroeg de ontheffing terecht aan omdat medewerking en communicatie met eiser onmogelijk geworden was.

*****

Arbrb. Antwerpen, 11 mei 2005, A.R. nr. 375.558

Overeenkomstig art. 508/18 Ger. W. kan het Bureau voor Juridische Bijstand een einde maken aan de juridische tweedelijnsbijstand wanneer de begunstigde o.m. kennelijk geen medewerking verleent bij de verdediging van zijn belangen. In casu heeft de aangestelde advocaat zijn cliënt meermaals schriftelijk verzocht om hem te contacteren om de zaak te bespreken en hem de nodige documenten te bezorgen. Er kwam geen enkele reactie van de cliënt. Het BJB heeft dan ook terecht de juridische tweedelijnsbijstand beëindigd.

*****

Arbrb. Antwerpen, 11 mei 2005, A.R. nr. 375.560

Overeenkomstig art. 508/18 Ger. W. kan het Bureau voor Juridische Bijstand een einde maken aan de juridische tweedelijnsbijstand wanneer de begunstigde o.m. kennelijk geen medewerking verleent bij de verdediging van zijn belangen. In casu heeft de aangestelde advocaat haar cliënt meermaals schriftelijk verzocht om de nodige documenten voor te leggen om de aanvraag tot kosteloze rechtsbijstand te kunnen staven. Er kwam geen enkele reactie van de cliënt. Het BJB heeft dan ook terecht de juridische tweedelijnsbijstand beëindigd.

*****

Arbrb. Antwerpen, 17 november 2003, A.R. nrs. 357.534 en 357.674

Eiser krijgt geen kosteloze aanstelling van een advocaat, omdat hij niet meewerkt aan de samenstelling van zijn dossier en zich niet houdt aan zijn afspraken. Drie van de zes kosteloos aangestelde advocaten hebben klachten geuit over agressief gedrag. Alle rechtsmiddelen zijn uitgeput in het kader van asiel- en uitwijzingsprocedure, zodat het niet duidelijk is welke procedure eiser nog wil voeren.

*****

Arbrb. Ieper, 5 september 2003, A.R. nr. 26044

Eiser is een uitgeprocedeerde asielzoeker die een advocaat raadpleegt voor de procedure van regularisatie van zijn verblijf. Eiser legt noch een stuk voor waaruit blijkt dat hij een uitgeprocedeed asielzoeker is, noch een stuk over zijn regularisatieaanvraag. Zijn aanvraag tot het bekomen van volledige kosteloze tweedelijnsbijstand is terecht geweigerd.

*****

Arbrb. Mechelen, 14 februari 2002, A.R. nr. 78178; Arbh. Antwerpen, 11 september 2002 A.R. nr. 2020174

De inkomsten van eiser zijn te hoog om onder de categorie “onvoldoende inkomsten” te vallen. Hij legt geen beslissing van de minister bevoegd voor sociale zekerheid over om te bewijzen dat hij een vervangingsinkomen voor gehandicapten zonder integratievergoeding geniet. Hij kan zich dus niet beroepen op de bijzondere categorieën om de gevraagde juridische bijstand te bekomen (art. 2, 5° van het K.B. van 10.07.2001).

In beroep legt appellant een beslissing van de Dienst tegemoetkomingen aan personen met een handicap bij het ministerie van sociale zaken voor. Hieruit blijkt dat hij geen persoon is gerechtigd op een vervangingsinkomen voor gehandicapten zonder integratievergoeding, maar een persoon die een inkomen geniet uit een rustpensioen. Dit is te hoog om aanspraak te maken op kosteloze rechtsbijstand.

*****

Arbrb. Hasselt, 27 november 2000, A.R. nr. 2000738

Eiser legt geen overtuigingsstuk over waaruit zou moeten blijken dat hij minder ziekte-uitkering ontvangt dan aangegeven. Hij komt niet in aanmerking voor tweedelijnsbijstand daar zijn financiële situatie dit niet toelaat.

*****

Arbrb. Hasselt, 24 november 2000, A.R. nr. 2001974

Eiser legt de bewijsstukken over zijn inkomen slechts voor na de uitspraak van het Bureau voor Juridische Rechtsbijstand. Het Bureau heeft terecht geoordeeld dat eiser niet in aanmerking komt voor tweedelijnsbijstand gezien zijn gebrek aan medewerking. Eiser zal op advies van zijn raadsman een nieuwe aanvraag indienen.

Buitengewone schuldenlast

Arbrb. Brugge, 26 juni 2007, A.R. nr. 130814 en 130857

Met het oog op het bekomen juridische tweedelijnsbijstand bracht eiser enerzijds een schuld ten bedrage van € 400 in rekening (korte lening voor het afbetalen van achterstallige huur) en anderzijds een leenschuld voor het betalen van de huurwaarborg. Deze laatste schuld is niet reëel omdat ze al sedert augustus 2006 niet meer afbetaald wordt. De arbeidsrechtbank oordeelt dat beide schulden geen “buitengewone schuldenlast” uitmaken. Het gaat hier om schulden die aan de gewone dagelijkse leefkost verbonden zijn, volgens de omstandigheden eigen aan de zaak niet buitenproportioneel of onverwacht blijken te zijn en geen specifiek buitengewoon karakter vertonen.

*****

Arbrb. Brugge, 22 november 2006, A.R. nr. 129104

Eiser kwam volgens het Bureau voor Juridische Bijstand niet in aanmerking voor juridische tweedelijnsbijstand omdat zijn inkomen van € 1.175,91 te hoog was. Eiser bestrijdt deze beslissing en stelt dat hij niet over een dergelijk inkomen beschikt omdat hij in een collectieve schuldenregeling is opgenomen.

De arbeidsrechtbank oordeelt dat de hypothecaire schuld een buitengewone schuld is door haar omvang, de lange duur van haar looptijd en door haar plaats in de hele inkomsten- en kostenstructuur van eiser. Door de collectieve schuldenregeling krijgt eiser € 250 in handen om van te leven, waardoor hij aangewezen is op bijstand van het OCMW om een menswaardig leven te kunnen leiden. Wanneer een buitengewone schuldenlast zowel aanzienlijk is in de mate dat de menselijke waardigheid in het gedrang komt, als niet door een aan opzet grenzende schuld werd veroorzaakt en bovendien niet op korte termijn kan worden afgelost, is er geen reden om eiser de juridische bijstand te ontfemen. De arbeidsrechtbank besluit dat van het inkomen van

eiser het bedrag van de hypothecaire schuld moet afgetrokken worden, waardoor hij aanspraak kan maken op volledige kosteloze juridische tweedelijnsbijstand.

*****

Arbrb. Antwerpen, 21 juni 2006, A.R. nr. 383.593

Voor de beoordeling van de buitengewone schuldenlast kan geen rekening gehouden worden met courante schulden en kosten zoals huur, verwarming, elektriciteit, courante medische kosten, autolening, afbetaling hypothecaire lening, telefoon of GSM, ... omdat het kosten zijn die door iedereen gedragen (moeten) worden. Anderzijds moet voor de beoordeling van de schuldenlast nagegaan worden of de schuld effectief werd afbetaald, welk bedrag op maandbasis tegenover de schuldeiser(s) wordt voldaan en of de schuld een buitengewoon karakter heeft. Van dit laatste is sprake wanneer de schuld niet te verwachten is, onverwachts dan wel onvoorspelbaar is voor de schuldenaar; de schuld niet door de schuldenaar werd veroorzaakt en indien de schuld te verwachten is en/of voorspelbaar en/of te wijten is aan de eigen schuld van de schuldenaar, deze uitzonderlijk hoog is in functie van de eigen inkomsten van de schuldenaar.

*****

Arbrb. Hasselt, 17 februari 2006, A.R. nr. 2053839

Eiseres wenst de aanstelling van een advocaat in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand om een burgerlijke procedure te voeren wegens slagen en verwondingen en een procedure verzet tegen bewarend beslag onder derden. Ze is van oordeel dat het bureau voor kosteloze bijstand ten onrechte geen rekening hield met de zware hypotheeklast. De rechtbank stelt dat als uitzonderlijke schuldenlast moet aanzien worden een schuldenlast die het gevolg is van lasten waaraan de aanvrager zich redelijkerwijze niet kan verwachten. Vallen hier eveneens onder: lasten die niet door de aanvrager worden teweeggebracht en die buiten de financiële verplichtingen vallen die op om het even wie rusten. De afbetaling van een hypothecaire lening is als een courante kost te beschouwen. Het inkomen van eiseres overstijgt de grenzen, zodat ze geen recht heeft op juridische tweedelijnsbijstand.

*****

Arbrb. Mechelen, 16 februari 2006, A.R. nr. 87514

Eiser vraagt de aanstelling van een raadsman in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand i.v.m. een procedure voor de jeugdrechtbank voor het aanvragen van het bezoekreht voor zijn zoontje. Hij vermeldt in zijn aanvraagformulier dat hij een buitengewone schuldenlast heeft. Het bureau voor juridische bijstand wijst de aanvraag af omdat zijn gezinsinkomen te hoog zou zijn en er geen buitengewone schuldenlast is. De rechtbank treedt het bureau bij: de schulden die het ocmw voor eiser afbetaalt, zijn dagdagelijkse schulden. Verder houdt de rechtbank ook rekening met de inkomsten van de vriend van de moeder van eiser, met wie eiser samenwoont. Het gezinsinkomen ligt boven de toegelaten grens.

*****

Arbrb. Mechelen, 16 februari 2006, A.R. nr. 87515

Eiser vraagt de aanstelling van een raadsman in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand i.v.m. een procedure voor de politierechtbank wegens rijden zonder rijbewijs, het niet hebben van een geldig inschrijvings- en verzekeringsbewijs, enz. Hij vermeldt in zijn aanvraagformulier dat hij een buitengewone schuldenlast heeft. Om dezelfde reden als in het vonnis hierboven vermeld (het gaat om dezelfde eiser), treedt de arbeidsrechtbank de beslissing van het bureau voor juridische bijstand bij.

*****

Arbrb. Turnhout, 17 juni 2005, A.R. nr. 27.523

Eiser bewijst niet dat hij een uitzonderlijke schuldenlast heeft, noch dat hij gebukt gaat onder abnormale financiële lasten of uitgaven. De beslissing tot niet aanstelling van een raadsman wordt bevestigd door de arbeidsrechtbank.

*****

Arbrb. Hasselt, 24 juni 2005, A.R. nr. 2051531

Eiser levert geen bewijs van een uitzonderlijke schuldenlast. Met courante kosten zoals huur, autokosten, telefoon, belastingen, huisvuil en riolering, verzekeringen, afbetaling hypothecaire lening en lening op afbetaling kan geen rekening worden gehouden. Voor de arbeidsrechtbank zijn dit kosten die door elkeen in onze maatschappij moeten worden gedragen. De rechter bevestigt de bestreden beslissing.

*****

Arbrb. Hasselt, 3 september 2004, A.R. nr. 2041457

Eiseres wenst een strafklacht wegens stalking en geweld in te dienen. De situatie bezorgt haar gehandicapte zoon angst- en epilepsieaanvallen. De kosten die voortvloeien uit de handicap van haar zoon kunnen als uitzonderlijk worden aanvaard. De aanrekening ervan heeft evenwel niet tot gevolg dat het netto-inkomen van eisende partij onder de grenzen daalt.

*****

Arbrb. Brugge, 28 april 2004, A.R. nr. 116.751

Eiser kreeg juridische bijstand voor het voeren van een echtscheidingsprocedure. Nadien werd zijn aanvraag afgewezen omdat zijn inkomen te hoog lag: naast zijn beroepsinkomen ontvangt hij een inkomen uit verhuring van drie appartementen. Schulden gemaakt om deze onroerende goederen te verwerven kunnen niet als een buitengewone schuldenlast beschouwd worden. De rechter wijst de vordering als ongegrond af.

*****

Arbrb. Brugge, 10 maart 2004, A.R. nr. 116.812

Eiser zet zijn inkomsten- en uitgavenpatroon uiteen en verwijst naar de budgetbegeleiding: het ocmw zet de schuldenlast om in maandelijkse afbetalingen. Vaste kosten zoals huur en energiekosten kunnen niet als een buitengewone schuldenlast worden beschouwd. De inkomsten van de samenwonende partner worden samengevoegd, zodat het gezinsinkomen te hoog is om in aanmerking te komen voor juridische tweedelijnsbijstand.

*****

Arbrb. Tongeren, 20 februari 2004, A.R. nr. 1009/2003

Eiseres toont geen buitengewone schuldenlast aan. Bovendien is er geen enkel bewijs dat de schulden effectief betaald werden, terwijl het eisende partij toekomt haar beweringen te bewijzen.

*****

Arbrb. Antwerpen, 26 november 2003, A.R. nr. 359.223

Eisende partij voldoet niet aan de wettelijke voorwaarden om volledige of gedeeltelijke kosteloze juridische bijstand te kunnen genieten. De uitgaven voor zakgeld, school, reizen, sportclub kunnen niet beschouwd worden als buitengewone kosten.

*****

Arbrb. Antwerpen, 24 november 2003, A.R. nr. 357.03; Antwerpen, 8 maart 2004, A.R. nr. 363.306

Eiser wil een verzoekschrift indienen bij de jeugdrechtbank om het ouderlijk gezag over zijn kinderen te krijgen. Hij wordt beschouwd als alleenstaande. De kinderen zijn officieel ten laste van de moeder. De rechtbank oordeelt dat hij een buitengewone schuldenlast

kan inroepen o.w.v. de dagelijkse kosten van opvang na school, één weekend op twee en de helft van de schoolvakanties. Hij ontvangt geen kinderbijslag, kan de kinderen niet als fiscaal ten laste aftrekken en geen onderhoudsgeld fiscaal inbrengen omdat hij geen vast bedrag betaalt aan zijn ex-echtgenote. Zijn inkomsten liggen onder de inkomensgrens voor het bekomen van kosteloze juridische bijstand. De arbeidsrechtbank wijst het verzet van de Orde van advocaten om dezelfde reden af.

*****

Arbrb. Mechelen, 14 november 2002, A.R. nr. 80227

Bij de beoordeling van het inkomen houdt het bureau voor juridische bijstand rekening met de rechtstreeks door de schuldbemiddelaar betaalde schulden. In casu gaat het om schulden die tot het dagdagelijkse leven van iedere burger behoren. Het bureau houdt eveneens rekening met de reserve van 50 euro per maand, die bedoeld is voor onvoorziene uitgaven van het gezin en die tot het patrimonium blijven behoren van eisende partijen. Eisers bewijzen geen buitengewone schuldenlast. Het maximum toegelaten inkomen werd overschreden.

*****

Arbrb. Antwerpen, 24 juni 2002, A.R. nr. 342.376

Eisers beschikken over een inkomen uit werkloosheid en een ziektevergoeding. Het gezin heeft een hoge schuldenlast. Buitengewone schulden zijn noch de courante kosten eigen aan ieder huishouden (gas, huur, elektriciteit, auto...), noch schulden die het gevolg zijn van eigen fout. Het zijn schulden die hoger liggen dan gemiddeld of bijzonder van aard zijn, zoals ziekenhuiskosten. Ook openstaande rekeningen mogen in rekening gebracht worden. Deze schulden zijn immers vervallen en opeisbaar. Bij gebreke aan betaling zullen eisers de interesten en kosten van uitvoering moeten betalen. Wanneer eisers gedurende lange tijd hun belastingen niet hebben betaald, aanvaardt de rechtbank dit niet als een buitengewone schuld. Evenmin kan de BTW-schuld in aanmerking genomen worden als buitengewone schuld, omdat er geen duidelijkheid is over de oorsprong en de aard van de schuld. Voorlopig betalen eisers

hiervoor niet af. Na aftrek van de buitengewone schuld ligt het bedrag ruim boven de norm van maximum toegelaten inkomen.

*****

Arbrb. Antwerpen, 24 juni 2002; A.R. nr. 343.380

Eiser roept in dat hij een buitengewone schuldenlast heeft waardoor hij niet in staat is zelf de kosten van een advocaat te dragen. Buitengewone schulden zijn schulden die hoger liggen dan gemiddeld of buitengewoon van aard zijn. Niet elke situatie van hoge schuldenlast geeft automatisch recht op kosteloze juridische tweedelijnsbijstand. De lening aangegaan voor het renoveren van een woning, of de aankoop van een auto kan niet als buitengewone schuld worden beschouwd, zeker niet indien eiser deze leningen heeft aangegaan op een ogenblik dat hij reeds zwaar in de problemen zat. Dit zijn leningen voor “niet-noodzakelijke uitgaven”. Een lening aangegaan om de kosten van ziekte en overlijden van zijn ouders te dragen kan aanvaard worden als buitengewone schuld. Het inkomen van eiser blijft evenwel te hoog.

*****

Arbrb. Mechelen, 3 januari 2002; A.R. nr. 77532

“Uitzonderlijke schuldenlast” is de schuldenlast die ontstaan is uit lasten waaraan de rechthebbende van de gerechtelijke bijstand zich redelijkerwijs niet kon verwachten of uit lasten die hij niet heeft veroorzaakt en die buiten het domein vallen van de financiële verplichtingen die op wie dan ook rusten. Dit is niet het geval met de schulden die eiseres inroept. Bovendien bewijst ze deze schulden niet.

*****

Arbrb. Antwerpen, 17 december 2001, A.R. nr. 337.594

De rechtbank oordeelt dat er in casu sprake is van buitengewone schuldenlast. Uit het dossier blijkt dat het inkomen van eiser voldoende is om zijn courante kosten te betalen

maar niet om de hoge medische kosten (voor cerebrale letsels die een blijvende gedeeltelijke invaliditeit tot gevolg hebben), proceskosten (arbeidsongeval, echtscheiding, strafzaak en procedure tegen ex-vriendin i.v.m. auto en huis) en de achterstallige honoraria te kunnen voldoen, laat staan een advocaat te betalen voor een nieuwe procedure. Eiser is geregistreerd als wanbetaler, genoot in de maanden augustus 2001 en oktober 2001 financiële steun van het ocmw en is in budgetbegeleiding. Bovendien start het ocmw een dossier collectieve schuldbemiddeling.

*****

Arbrb. Hasselt, 27 november 2001, A.R. nr. 2012015

De inkomensgrens wordt bepaald door de werkloosheidsuitkering en huuropbrengst, verminderd met de hypothecaire lening en het maandelijks onderhoudsgeld dat eiser dient te betalen voor zijn minderjarig kind. De overige schulden van verzoeker zijn onder meer onroerende voorheffing, elektriciteitsgebruik, heffing op het oppervlaktewater en achterstallig onderhoudsgeld. Deze kunnen niet als een uitzonderlijke schuldenlast beschouwd worden. Verzoeker beschikt over een netto maandelijks inkomen dat de wettelijk bepaalde maxima duidelijk overschrijdt.

*****

Arbrb. Hasselt, 25 september 2001, A.R. nr. 2011954

Het bedrag dat eiseres maandelijks betaalt als ereloon aan de advocaat die haar belangen als burgerlijke partij in een strafzaak verdedigt is een buitengewone schuldenlast. Zij kan aanspraak maken op volledige kosteloze tweedelijnsbijstand. Na aflossing van die schuld zal het Bureau voor Juridische Bijstand ambtshalve of op verzoek van eiseres een nieuwe beslissing nemen.

*****

Arbrb. Mechelen, 27 juni 2001, A.R. nr. 77651; Arbh. Antwerpen, 8 mei 2002, A.R. nr. 2010588

Eiseres woont samen met haar moeder en dochter. De dochter is te beschouwen als persoon ten laste. De moeder beschikt over een inkomen. Eiseres is dus een samenwonende persoon met één kind ten laste. Haar maandwedde wordt overgemaakt aan de schuldbemiddelaar, die haar een leefgeld uitkeert. Niet het "totale" netto-inkomen, maar het "gemiddelde" netto-inkomen komt in aanmerking. De inkomsten van het gezin van eiseres vallen, zonder leefgeld, onder het voor haar situatie geldende barema. Ze is gerechtigd op de aanstelling van een advocaat in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand.

Het Arbeidshof van Antwerpen vernietigt het vonnis. Het Hof stelt dat er geen buitengewone schuldenlast is. Dit begrip omvat noch de voor iedere burger weerkomende uitgaven, zoals kosten van huisvesting, belastingen en nutsvoorzieningen, noch de normale uitgaven voor levensonderhoud, noch een schuldenlast die verband houdt met het behoud of de opbouw van een vermogen, nl. de afbetaling van het huis dat eiseres bewoont. Het Hof besluit dat geïntimeerde geen recht heeft op juridische bijstand.

*****

Arbh. Gent, 21 mei 2001, A.R. nr. 77/01

Is ondermeer geen buitengewone schuldenlast de last die verband houdt met het behoud of de opbouw van een vermogen. Appellante heeft echter zeer veel en hoge schulden, waarvoor zij leningen aanging. Zij werd genoopt tot het instellen van of het zich verdedigen in veelvuldige procedures, niet om zich te verrijken of niet (of zeker niet uitsluitend) om de vroegere levensstandaard te behouden, maar vooral om te overleven en haar rechten te vrijwaren. Door de buitengewone schuldenlast kan ze aanspraak maken op volledige kosteloze juridische tweedelijnsbijstand.

*****

Arbrb. Hasselt, 27 april 2001, A.R. nr. 2010307

Hoge medische kosten en een uitzonderlijke uitgave (grafsteen voor overleden zoon) vormen een buitengewone schuldenlast. Eiser kan aanspraak maken op de volledige kosteloosheid van de juridische tweedelijnsbijstand.

*****

Arbrb. Hasselt, 23 maart 2001; A.R. nr. 2000356

Het basisinkomen van eiseres, gekoppeld aan het inkomen van de met haar samenwonende vriend, overschrijdt de maximumgrens om recht te hebben op tweedelijnsbijstand.

Uitzonderlijke schuldenlast is een schuldenlast die het gevolg is van lasten waaraan de aanvrager zich redelijkerwijs niet kan verwachten of van lasten die niet door hem werden veroorzaakt en die buiten de financiële verplichtingen vallen die op om het even wie rusten. Eiseres heeft geen uitzonderlijke schuldenlast.

*****

Arbrb. Antwerpen, 15 januari 2001, A.R. nr. 3625.614

Met de keuze van de term “buitengewoon” bedoelt de wetgever niet de normale schulden, maar wel schulden die hoger liggen dan het gemiddelde of buitengewoon van aard zijn. De medische kosten van eiser zijn hoger dan gemiddeld. Eiser heeft recht op gedeeltelijke kosteloosheid van de rechtspleging.

*****

Arbrb. Kortrijk, afdeling Roeselare, 4 september 2000, A.R. nr. 37348

Eiseres, een alleenstaande moeder met drie kinderen ten laste, vraagt een kosteloze juridische tweedelijnsbijstand met het oog op een procedure schuldbemiddeling. Ze legt een gestoffeerd dossier van haar schuldenlast neer. De leningen dienden om zich het meest noodzakelijke voor zichzelf en de kinderen te kunnen aanschaffen. Zij komt in

aanmerking voor de volledige kosteloosheid van de juridische tweedelijnsbijstand. De aanstelling van een schuldbemiddelaar zal haar trouwens uit haar benarde situatie verlossen.

Samenstelling gezin

Arbrb. Brugge, 26 juni 2007, A.R. nr. 130815 – 130816 - 130817

Eiser bestrijdt de beslissingen van het BJB waarin zijn aanvragen voor kosteloze juridische tweedelijnsbijstand werden geweigerd omdat hij samenwoont met zijn ouders die een inkomen hebben van € 1.361,88, terwijl hijzelf geen enkel inkomen heeft en niet bewijst dat hij schulden afbetaalt.

Het samenwonen van iemand die zelf over geen enkel inkomen beschikt kan bezwaarlijk een samenwonen zijn zoals in de wet bedoeld: hij haalt weliswaar voordeel uit de samenwoont, maar dat geldt slechts indien er huishoudelijke zaken samen worden geregeld. Wie geen inkomen heeft kan geen huishouding helpen voeren en kan met wie hij samenwoont niets regelen. Eens men vaststelt dat er geen gemeenschappelijke huishouding is met wie men onder eenzelfde dak woont, moet men als alleenstaande worden beschouwd.

*****

Arbrb. Hasselt, 25 maart 2005, A.R. nr. 2050264

Eisers, man en vrouw, dienen een verzoek tot aanstelling van een advocaat in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand in om twee procedures te voeren: een procedure tegen de RVA en een procedure over betwiste facturen. Ze wonen samen met één dochter en een (schoon)moeder. Onder samenwoning dient te worden verstaan het feit dat twee of meerdere personen samen onder éénzelfde dak wonen en hun huishoudelijke aangelegenheden hoofdzakelijk gemeenschappelijk regelen. De

inwonende (schoon)moeder draagt bij in de lasten van het gezin. Terecht is rekening gehouden met haar inkomsten. De rechtbank bevestigt de bestreden beslissing.

*****

Arbrb. Hasselt, 23 april 2004, A.R. nr. 2040299

Zoon draagt bij in de kosten van de huishouding. Enkel wanneer de belangen van de aanvrager strijdig zijn met deze van de persoon met wie hij samenwoont kan hij met toepassing van art. 1, § 1, laatste lid van het K.B. van 18 december 2003 als alleenstaande beschouwd worden. Dit is in casu niet het geval. De inkomsten van moeder en zoon liggen te hoog.

*****

Arbrb. Ieper, 4 april 2003, A.R. nr. 25919

Eiser beschikt als student over geen eigen bestaansmiddelen. Maar hij woont bij zijn grootouders en oom. Er is voor allen een gemeenschappelijke huishouding, zodat hij als samenwonende wordt beschouwd.

*****

Arbrb. Mechelen, 19 juni 2003, A.R. nr. 79922

Artikel 1 § 1, 2° van het K.B. van 10 juli 2001 bepaalt dat als gezinsinkomen moet worden beschouwd het inkomen van de samenwonende met zijn echtgenoot of met iedere andere persoon met wie hij een feitelijk gezin vormt. Verder bepaalt het artikel dat onder samenwoning zoals bedoeld in artikel 1 § 1, 2° wordt verstaan het feit dat twee of meerdere personen onder hetzelfde dak wonen en hoofdzakelijk huishoudelijke aangelegenheden regelen. Er moet dus wel degelijk rekening gehouden worden met het inkomen van samenwonende kinderen. De opgesomde schulden zijn niet uitzonderlijk.

*****

Arbrb. Mechelen, 3 oktober 2002, A.R. nr. 79977

Eiser vormt een feitelijk gezin met mevrouw L.S. Dit blijkt uit het attest van samenstelling van gezin. Terecht wordt met het inkomen van beiden rekening gehouden.

*****

Arbrb. Hasselt, 1 oktober 2001, A.R. nr. 2011472; Arbh. Antwerpen, 3 april 2003, A.R. nr. 2010320

Komen in aanmerking als gezinsinkomen de invaliditeitsuitkering van eiser, de werkloosheidsuitkering van zijn vader en de werkloosheidsuitkering van zijn zus. Eiser geeft een foute interpretatie aan het begrip "gemiddeld maandelijks netto-inkomen van het gezin". Het woord "gemiddeld" wil niets anders zeggen dan dat er een gemiddelde gemaakt wordt van de genoten inkomsten van het gezin over een bepaalde periode en geenszins van de gezinsleden afzonderlijk. Bevestigd in beroep.

*****

Arbrb. Turnhout, 6 september 2001, A.R. nr. 24.876 en 24.877

Als samenwonenden worden beschouwd zij die onder hetzelfde dak wonen en hun huishoudelijke aangelegenheden gezamenlijk regelen. Eisende partij woont samen met zijn moeder en zus. Het gezinsinkomen overschrijdt in hoge mate de wettelijke grens. De rechter wijst de vordering tot bijstand af.

*****

Arbrb. Turnhout, 5 juli 2001, A.R. nr. 24.720

Broer en zus wonen samen. Overeenkomstig artikel 1, § 2, 2° van het K.B. van 20 december 1999 worden de gezinsinkomsten in aanmerking genomen. Er is geen bewijs van buitengewone schulden.

*****

Arbrb. Mechelen, 27 juni 2001, A.R. nr. 77651; Arbh. Antwerpen, 8 mei 2002, A.R. nr. 201588

Eiseres woont samen met haar moeder en dochter. De dochter is te beschouwen als persoon ten laste. De moeder beschikt over een inkomen. Eiseres is dus een samenwonende persoon met één kind ten laste. Haar maandwedde wordt overgemaakt aan de schuldbemiddelaar, die haar een leefgeld uitkeert. Niet het "totale" netto-inkomen, maar het "gemiddelde" netto-inkomen komt in aanmerking. De inkomsten van het gezin van eiseres vallen, zonder leefgeld, onder het voor haar situatie geldende barema. Ze is gerechtigd op de aanstelling van een advocaat in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand.

Het Arbeidshof van Antwerpen vernietigt het vonnis. Het Hof stelt dat er geen buitengewone schuldenlast is. Dit begrip omvat noch de voor iedere burger weerkomende uitgaven, zoals kosten van huisvesting, belastingen en nutsvoorzieningen, noch de normale uitgaven voor levensonderhoud, noch een schuldenlast die verband houdt met het behoud of de opbouw van een vermogen, nl. de afbetaling van het huis dat eiseres bewoont. Het Hof besluit dat geïntimeerde geen recht heeft op juridische bijstand.

*****

Arbrb. Antwerpen, 18 mei 2001, A.R. nr. 330.612; Arbh. Antwerpen, 7 november 2001, A.R. nr. 2010401

Eiseres bewijst haar hoedanigheid van alleenstaande niet. Onder samenwoning wordt verstaan, het feit dat twee of meerdere personen samen onder hetzelfde dak wonen en hun huishoudelijke aangelegenheden in hoofdzaak gemeenschappelijk regelen. Er is niet vereist dat er samengeleefd wordt als man en vrouw. Eiseres is niet zonder inkomsten. Bevestigd in beroep.

*****

Arbrb. Hasselt, 27 april 2001, A.R. nr. 2011367

De situatie van eisende partij is tijdelijk en ingegeven door uitzonderlijke omstandigheden, meer bepaald de onmogelijkheid samen te wonen met de ex-vriend. Ze onderneemt stappen om de sociale woning waar ze nu gedomicilieerd is, alleen te huren en met haar kinderen te betrekken. Haar ouders geven haar tijdelijk "onderdak". Van een duurzame samenwoning is geen sprake, althans wordt hiervan geen bewijs geleverd. Zonder rekening te houden met het inkomen van de ouders voldoet eisende partij aan de voorwaarden van volledige kosteloze tweedelijnsbijstand.

*****

Arbrb. Hasselt, 27 november 2000, A.R. nr. 2002724

Het is niet relevant of eiseres met een samenwonend persoon al dan niet een vaste relatie onderhoudt. Zij bewijst geen uitzonderlijke lasten. Het inkomen van eiseres samen met het inkomen van de persoon met wie zij samenwoont overtreft de grens voor zowel volledige als gedeeltelijke kosteloosheid.

*****

Arbrb. Hasselt, 27 november 2000, A.R. nr. 2011367

De vaststelling van overspel is geen bewijs van samenwoning en van het feit dat een gemeenschappelijke huishouding wordt gevoerd. Uit de attesten "samenstelling van het gezin" van eisende partij en haar vriend blijkt niet dat beide personen samenwonen. De invaliditeitsuitkering van eisende partij ligt beneden de grens, zodat ze kan genieten van de volledige kosteloosheid van de juridische tweedelijnsbijstand.

*****

Arbrb. Hasselt, 27 november 2000, A.R. nr. 2000483

Eiseres leeft feitelijk gescheiden en heeft een dochtertje ten laste waarvoor zij geen alimentatiegeld ontvangt. Ze woont samen met haar vader. Beide inkomens worden samengevoegd. De schulden zijn huur, twee leningen en medische kosten. De rechtbank oordeelt dat deze uitgaven geen buitengewone schulden zijn. Het zijn voorzienbare uitgaven die geen abnormaal of buitengewoon karakter vertonen.

Inkomensgrenzen

Arbrb Brugge, 14 juni 2006, A.R. nr. 126937; Arbh. Gent, 8 februari 2007, A.R. nr. 06/202

Volgens het KB van 18 december 2003 tot vaststelling van de voorwaarden van de volledige of gedeeltelijke kosteloosheid van de juridische tweedelijnsbijstand en de rechtsbijstand moet onderhoudsgeld als bestaansmiddel in rekening worden gebracht voor de vaststelling van de inkomsten. Zelfs indien de wetgever met "netto-inkomen" het belastbaar inkomen bedoeld zou hebben, dan nog dient het in aanmerking te nemen inkomen niet gereduceerd te worden tot het bedrag dat de fiscus als basis neemt voor het bepalen van de belasting, en dat bekomen wordt na aftrek van de belastingvrije sommen en eventueel andere krachtens het WIB '92 in mindering te brengen bedragen.

*****

Arbrb. Hasselt, 17 februari 2006, A.R. nr. 2053889

Eiseres wenst aanstelling van een advocaat in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand om enkele procedures te voeren tegen haar gewezen echtgenoot i.v.m. onderhoudsgeld. Ze beweert dat ze niet over voldoende inkomsten beschikt, doch bewijst dit niet. De arbeidsrechtbank verklaart de vordering ongegrond.

*****

Arbh. Antwerpen, 19 oktober 2005, A.R. nr. 2040568

Eiseres ontvangt een vervangingsinkomen voor gehandicapten en een integratietegemoetkoming. Vooreerst rijst de vraag of deze integratietegemoetkoming (naast het vervangingsinkomen) moet beschouwd worden als bestaansmiddel bij de bepaling van het bedrag van de inkomsten? Het algemeen principe dat voor de vaststelling van het maandelijks netto-inkomen rekening moet worden gehouden met "elk ander bestaansmiddel", is van toepassing: de integratietegemoetkoming moet dan ook worden beschouwd als een bestaansmiddel dat in rekening moet worden gebracht voor de bepaling van het maandelijks netto-inkomen.

Verder heeft het arbeidshof zich gebogen over de vraag of art. 1, § 1, 5° van het KB van 18 december 2003 het gelijkheidsbeginsel schendt. Het hof oordeelde dat het onderscheid tussen gehandicapten met een vervangingsinkomen die ook een integratietegemoetkoming hebben, en zij die geen integratietegemoetkoming krijgen, niet discriminerend is. De integratietegemoetkoming dient om de gehandicapte in staat te stellen het hoofd te bieden aan de moeilijkheden die hij ondervindt bij zijn deelname aan het sociale leven en bij het voldoen aan zijn persoonlijke behoeften. Hij moet deze tegemoetkoming niet noodzakelijk aanwenden om buitengewone kosten die een handicap met zich meebrengen, te compenseren. Het is een bestaansmiddel. Het onderscheid tussen gehandicapten met een vervangingsinkomen en een integratietegemoetkoming en zij zonder deze tegemoetkoming is enkel gelegen in de omvang van hun bestaansmiddelen en is dus een objectief gegeven. Het beschikbaar inkomen van de gehandicapte die over de twee bestaansmiddelen beschikt, is hoger dan dat van de gehandicapte die enkel een vervangingsinkomen heeft.

*****

Arbrb. Turnhout, 17 juni 2005, A.R. nr. 27.523

Eisende partij vraagt juridische bijstand in een procedure bij het arbeidshof tegen zijn vroegere werkgever. Het bureau voor juridische bijstand weigert de kosteloze bijstand.

Het gezinsinkomen overtreft de wettelijk voorziene grensbedragen. Eiser bewijst niet dat hij getroffen is door een uitzonderlijke schuldenlast, noch dat hij of zijn echtgenote gebukt gaan onder abnormale financiële lasten of uitgaven. De arbeidsrechtbank bevestigt de beslissing.

*****

Arbrb. Turnhout, 17 juni 2005, A.R. nr. 27.591

Eiser verzoekt om rechtsbijstand in een procedure tot echtscheiding. Zijn inkomen ligt te hoog om recht te hebben op volledige of zelfs gedeeltelijke kosteloosheid. Hij bewijst niet dat hij te kampen heeft met een uitzonderlijke schuldenlast. De arbeidsrechtbank bevestigt de beslissing van het bureau voor juridische bijstand die de aanstelling van een advocaat in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand heeft afgewezen.

*****

Arbrb. Antwerpen, 1 juni 2005, A.R. nr. 374.772

Eiser woont samen met zijn zoon die een tegemoetkoming voor personen met een handicap ontvangt.

De zoon ontvangt een onderhoudsbijdrage van € 165 per maand. De vraag rijst of dit moet worden beschouwd als een bestaansmiddel? Het arbeidshof te Antwerpen oordeelde in een arrest van 3 juli 2001 dat een onderhoudsbijdrage uitsluitend in het belang van het kind moet aangewend worden, waardoor het dus niet kan meegerekend worden als bestaansmiddel voor de aanvrager die het kind te laste heeft (Arbh. Antwerpen 3 juli 2001, J.T.T. 2002, 252.). De arbeidsrechtbank wijst er op dat deze rechtspraak weliswaar betrekking heeft op de oude reglementering, maar de bewoordingen “er wordt rekening gehouden met elk ander bestaansmiddel” zijn niet gewijzigd, zodat de rechtspraak blijft gelden.

Daarnaast ontvangt de zoon een tegemoetkoming op grond van zijn handicap. Deze tegemoetkoming dient om de extra kosten verbonden aan de handicap van de zoon te bekostigen. Door de handicap van de zoon bestaat er een buitengewone schuldenlast die gedeeltelijk vergoed wordt door de specifieke tegemoetkoming. Deze

tegemoetkoming kan dus niet beschouwd worden als verrijkend voor het netto gezinsinkomen. Bovendien houdt de arbeidsrechtbank rekening met de billijkheid: wanneer de zoon zelf aanvrager zou geweest zijn, zou hij recht gehad hebben op een advocaat in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand omdat hij valt onder een vrijgestelde categorie. Nochtans is het netto gezinsinkomen hetzelfde. Gelet op de onbillijkheid die zou gecreëerd worden, kan het Bureau voor Juridische Bijstand geen rekening houden met de tegemoetkoming van de zoon.

*****

Arbrb. Hasselt, 18 maart 2005, A.R. nr. 2043841

Het maandelijks netto-inkomen van eisende partijen ligt hoger dan de grenzen om in aanmerking te komen voor volledige of gedeeltelijke kosteloze tweedelijnsbijstand. De rechtbank oordeelt dat hun schuldenlast niet als uitzonderlijk moet worden aanzien.

*****

Arbh. Antwerpen, 10 maart 2005, A.R. nr. 2010397

Appellant wenst een raadsman in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand te bekomen voor drie gerechtelijke procedures (reisbureau, beslagrechter, huurcontract). Na aftrek van de schulden overstijgt zijn inkomen de wettelijk bepaalde grenzen. Appellant heeft derhalve geen recht op kosteloze rechtsbijstand. Het hof bevestigt hiermee het bestreden vonnis.

Tijdens de procedure voor het hof dient appellant een nieuwe aanvraag in tot het bekomen van een advocaat in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand voor een huurgeschil en een echtscheidingsprocedure. Geïntimeerde wijst hem hiervoor wel een advocaat in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand toe omdat de omstandigheden gewijzigd zijn. Met de regelmaat van een klok zet appellant de hem toegewezen advocaat aan de deur of geeft de aangeduide raadsman zijn opdracht terug ingevolge de onaanvaardbare handelwijze van appellant. Appellant vraagt in beroep bovendien de toekenning van een advocaat in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand voor het instellen van een procedure tegen de advocaten die

appellant bijgestaan hebben. Het Hof kan hierop niet ingaan omwille van deontologie en aansprakelijkheid.

*****

Arbrb. Mechelen, 21 oktober 2004, A.R. nr. 82232

Eiser kan geen beroep doen op de juridische tweedelijnsbijstand, omdat zijn inkomen (rustpensioen en integratietegemoetkoming) te hoog is. Hij geniet een integratietegemoetkoming zonder een inkomensvervangende tegemoetkoming, zodat hij niet behoort tot de bijzondere categorie vermeld in art. 2, § 1, 5° van het K.B. van 10 juli 2001. Tenslotte verwijst de rechtbank naar art. 508/14, in fine Ger.W. dat bepaalt dat kennelijk ongegronde aanvragen geweigerd worden. Reeds twee advocaten hebben een negatief advies uitgebracht over zijn eis “medische fout – strafzaak en burgerlijk tegen artsen”.

*****

Arbrb. Brugge, 9 juni 2004, A.R. nr. 116.653

In een niet nader genoemd rechtsgeding geniet eiseres het voordeel van de juridische tweedelijnsbijstand. Op een bepaald ogenblik werpt de tegenpartij op dat eiseres samenwoont. Eiseres betwist dit samenwonen niet, wel de berekening van het inkomen van haar partner. De rechter beslist dat het inkomen van de partner inderdaad te hoog werd berekend. Toch overschrijdt het in aanmerking te nemen gezinsinkomen de toegelaten grens om verder recht te hebben op juridische tweedelijnsbijstand.

*****

Cass., 19 april 2004, nr. S03.0064.N.-

Het gemiddeld maandelijks netto-inkomen van het gezin betekent het gemiddeld maandelijks netto-inkomen van alle gezinsleden samen en niet het gemiddeld maandelijks netto-inkomen van de individuele gezinsleden samen dat vervolgens

gedeeld wordt door het aantal familieleden. Het Hof van Cassatie bevestigt hiermee het arrest van het Arbeidshof.

*****

Arbrb. Antwerpen, 31 maart 2004, A.R. nr. 363.589

Eisende partij heeft een gezinsinkomen dat te hoog ligt om recht te hebben op kosteloze rechtspleging.

*****

Arbrb. Antwerpen, 12 januari 2004, A.R. nr. 361.215

Eiser vraagt een advocaat in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand i.v.m. een procedure verbintenissenrecht. Zijn inkomensgrens ligt te hoog. Hij bewijst geen buitengewone schuldenlast.

*****

Arbrb. Tongeren, 16 januari 2004, A.R. nr. 1009/2003

Eiseres heeft op het ogenblik van de aanvraag juridische tweedelijnsbijstand haar kinderen niet ten laste. Ze wordt terecht afgewezen van haar verzoek omdat haar inkomsten te hoog zijn. Ze geniet werkloosheidsvergoeding als alleenstaande met gezinslast.

*****

Arbrb. Tongeren, 20 november 2001, A.R. nr. 1747/2000

De inkomsten van de aanvragers beantwoorden niet aan de criteria.

*****

Arbrb. Antwerpen, 1 oktober 2001, A.R. nr. 334.697

Eiseres vraagt de kosteloze aanstelling van een advocaat in een echtscheidingsprocedure en een factuurbetwisting. Artikel 1 § 1, 1° van het K.B. van 20 december 1999 bepaalt het basisbedrag voor een alleenstaand persoon. Dit bedrag wordt jaarlijks aangepast. Eiseres heeft een inkomen dat hoger ligt dan het maximumbedrag en bewijst geen buitengewone schuldenlast. Ze voldoet niet aan de voorwaarden om recht te hebben op volledige of gedeeltelijke kosteloosheid.

*****

Arbrb. Antwerpen, 18 december 2000, A.R. nr. 323.549

Eiseres zoekt een oplossing voor haar schuldenlast. Een advocaat kan haar helpen bij dit zoeken via doorverwijzing naar andere diensten zoals ocmw, schuldbemiddeling e.a. De rechtbank betwist niet dat het inkomen van eiseres voldoet aan de vereisten voor het verkrijgen van gratis rechtshulp en acht haar verzoek voor aanstelling van een raadsman in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand gegrond.

*****

Arbrb. Antwerpen, 13 december 2000, A.R. nr. 323.225

Eisers beschikken over een maandelijks netto inkomen dat hoger ligt dan het toegelaten maximuminkomen. De rechtbank wijst de aanvraag af voor tweedelijnsbijstand in een procedure over problemen met een pc.

*****

Arbrb. Antwerpen, 6 november 2000, A.R. nr. 325.195

De zoon van eiser pleegde zelfmoord door zich onder een wagen te werpen voor de instelling waar hij verbleef. Eiser acht de instelling aansprakelijk en doet een aanvraag voor tweedelijnsbijstand in een procedure tegen de instelling. Het inkomen van eiser is te hoog om aanspraak te kunnen maken op kosteloze rechtsbijstand.

*****

Arbrb. Antwerpen, 25 oktober 2000, A.R. nr. 325.401

De aanvraag om juridische bijstand strekt ertoe een procedure in te stellen voor het terugvorderen van een lening toegestaan aan haar kleinzoon. Eiseres beschikt over een te hoog inkomen voor de aanstelling van een kosteloos advocaat. Ze legt geen stukken voor van kosten die de rechtbank eventueel zou kunnen weerhouden.

*****

Arbrb. Antwerpen, 4 oktober 2000; A.R. nr. 323.203

Eiseres, gescheiden van haar echtgenoot, vraagt juridische bijstand aan om een procedure in te stellen voor alimentatie en het hoederecht over het minderjarige kind. De rechtbank stelt vast dat eiseres zich bevindt onder de baremagrens van de wet zodat ze wel degelijk recht heeft op de aanstelling van een raadsman in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand.

Bijzondere categorieën

Arbrb. Brugge, 26 juni 2007, A.R. nr. 116822

Het Bureau voor Juridische Bijstand heeft een richtlijn uitgevaardigd betreffende wijzigingen op het vlak van de juridische bijstand voor vreemdelingen, asielzoekers en ontheemden. De richtlijn 1) is enkel gericht aan de betrokken advocaten en werd niet bekendgemaakt aan de rechtzoekenden, 2) voert een gefaseerde toekenning van het recht op bijstand in nadat dat recht reeds voordien – zonder beperking tot één (procedurele) fase – was toegekend en 3) legt een bijkomende voorwaarde (nl. een gunstig advies van een advocaat) op, geldt enkel voor één procedure (nl. voor de Raad van State) en heeft betrekking op één groep rechtzoekenden (nl. vreemdelingen, asielzoekers en ontheemden).

De arbeidsrechtbank stelt zich vragen over de bevoegdheid van het BJB om dergelijke richtlijnen uit te vaardigen, over de tegenstelbaarheid ervan aan de rechtzoekenden en over de wijziging van de spelregels nadat het recht op bijstand reeds zonder voorbehoud of beperking was toegekend. Daarnaast is er een schending van het gelijkheidsbeginsel omdat voor slechts één groep rechtzoekenden en voor één bepaalde procedure een bijkomende voorwaarde voor het recht op juridische tweedelijnsbijstand wordt gesteld. Verder is beëindiging van het recht op juridische tweedelijnsbijstand slechts mogelijk wanneer aan de voorwaarden van art. 508/13 Ger. W. niet verder voldaan wordt of wanneer de betrokkene kennelijk geen medewerking verleent. Het indienen van een voorafgaandelijk advies bij de aanvang van een nieuwe stap in de verdere procedure van erkenning als vluchteling is geen voorwaarde bepaald in art. 508/13 Ger.W. Tot slot oordeelt de arbeidsrechtbank dat, zelfs als het BJB het recht zou hebben om de juridische tweedelijnsbijstand te beëindigen omdat de procedure kennelijk ongegrond is (art. 508/14 Ger. W.), komt het het BJB niet toe in de plaats van het rechtscollege te oordelen over de slaagkansen van een procedure, zeker niet op grond van statistische overwegingen (art. 6 EVRM).

*****

Arbrb. Mechelen, 9 februari 2006, A.R. nr. 88283

Eiseres doet een aanvraag tot aanstelling van een raadsman in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand i.v.m. een procedure voor de arbeidsrechtbank tot aanvechting van een beslissing van het ocmw. Zij geniet het gewaarborgd inkomen voor bejaarden en bewijst dit met het nodige attest. Het bureau voor juridische bijstand wijst haar aanvraag af. Volgens het bureau is er een berekening van het netto-maandinkomen nodig. Artikel 1 § 1 van het K.B. van 18 december 2003 bepaalt dat wie bijdragen geniet, uitgekeerd als gewaarborgd inkomen voor bejaarden, op voorlegging van het jaarlijks attest van de Rijksdienst voor Pensioenen, de volledige kosteloosheid geniet. De rechtbank stelt dat de voorlegging van het jaarlijks attest van de Rijksdienst voldoende is en er geen verder onderzoek naar de bestaansmiddelen moet worden gevoerd. Eiseres is gerechtigd op de volledig kosteloze rechtspleging.

*****

Arbrb. Antwerpen, 7 november 2005, A.R. nr. 357.526 en 361.867

Krachtens art. 1 § 1, 5° van het K.B. van 18 december 2003 komt de persoon die een vervangingsinkomen voor gehandicapten zonder integratietegemoetkoming geniet, in aanmerking voor de volledige kosteloosheid. De rechter oordeelt dat in deze bepaling de vermelding “zonder integratietegemoetkoming” discriminerend is. De integratietegemoetkoming heeft enkel tot doel de extra kosten te dekken om zich zo veel mogelijk te integreren in de maatschappij. De rechter stelt dat personen met een handicap die een inkomensvervangende tegemoetkoming genieten, of ze nu een integratietegemoetkoming genieten of niet, kunnen genieten van de volledige kosteloosheid.

*****

Arbh. Antwerpen, 19 oktober 2005, A.R. nr. 2040568

De oorspronkelijke eiseres wenst de aanstelling van een kosteloos advocaat in een echtscheidingsprocedure. Als mindervalide ontvangt ze een inkomensvervangende tegemoetkoming en een integratietegemoetkoming. Wordt de integratietegemoetkoming, die iemand naast zijn inkomensvervangende tegemoetkoming voor gehandicapten geniet, beschouwd als een bestaansmiddel, waarmee rekening moet gehouden worden voor de bepaling van het maandelijks netto-inkomen? Het arbeidshof antwoordt hierop bevestigend en doet het vonnis van de arbeidsrechtbank teniet. Het in aanmerking te nemen inkomen overschrijdt de toegelaten grens voor een gezin met één kind ten laste.

*****

Arbrb. Antwerpen, 1 juni 2005, A.R. nr. 374.772; Arbh. Antwerpen, 15 maart 2006, A.R. nr. 2050486 en 2050496

Eiser geniet werkloosheidsuitkering. Hij is een alleenstaand persoon met zijn meerderjarige zoon ten laste. Deze ontvangt een tegemoetkoming voor personen met een handicap. De rechter oordeelt dat de onderhoudsbijdrage die eiser ontvangt voor zijn zoon niet als een bestaansmiddel mag beschouwd worden. De tegemoetkoming aan personen met een handicap kan evenmin beschouwd worden als verrijkend voor het netto gezinsinkomen. Omdat het inkomen van eiser onder de inkomensgrens voor het bekomen van gedeeltelijke kosteloze rechtsbijstand ligt, is hij volgens de rechter gerechtigd op gedeeltelijke kosteloze rechtsbijstand door aanstelling van een advocaat in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand.

Het arbeidshof hervormt deze beslissing wat de toekenning van gedeeltelijke kosteloze rechtbijstand aan eiser betreft. Volgens het arbeidshof behoort de oorspronkelijke eiser tot de categorie samenwonende met een andere persoon met wie hij een feitelijk gezin vormt. De zoon is niet te beschouwen als iemand ten laste, zodat het grensbedrag niet verhoogd mag worden met het voorgeschreven bedrag per persoon ten laste. Deze zoon geniet bovendien van een inkomensvervangende uitkering, die geen integratietegemoetkoming is, zoals verkeerd door de eerste rechter geïnterpreteerd. De

uitkering is een bestaansmiddel, waarmee rekening moet worden gehouden bij de bepaling van het netto-gezinsinkomen. Het onderhoudsgeld maakt eveneens een bestaansmiddel uit. Sedert 1 augustus 2005 ontvangt de zoon een integratievergoeding in plaats van de inkomensvervangende vergoeding omwille van zijn tewerkstelling in een beschutte werkplaats. Het gemiddeld maandelijks netto-inkomen van het gezin overschrijdt de maximumgrens voor zowel de volledige als de gedeeltelijke kosteloosheid. Het arbeidshof bevestigt de beslissing van het bureau voor juridische bijstand.

*****

Arbrb. Antwerpen, 28 juni 2004, A.R. nr. 364.601; Arbh. Antwerpen, 19 oktober 2005, A.R. nr. 2040568

Eiseres wenst aanstelling van een kosteloos advocaat in een echtscheidingsprocedure. Als mindervalide ontvangt ze een inkomensvervangende tegemoetkoming en een integratietegemoetkoming. De arbeidsrechtbank oordeelt dat met de integratietegemoetkoming geen rekening kan gehouden worden voor de hoegrootheid van het inkomen. De Orde van Advocaten Antwerpen stelt beroep in tegen het vonnis.

De oorspronkelijke eiseres wenst de aanstelling van een kosteloos advocaat in een echtscheidingsprocedure. Als mindervalide ontvangt ze een inkomensvervangende tegemoetkoming en een integratietegemoetkoming. Wordt de integratietegemoetkoming, die iemand naast zijn inkomensvervangende tegemoetkoming voor gehandicapten geniet, beschouwd als een bestaansmiddel, waarmee rekening moet gehouden worden voor de bepaling van het maandelijks netto-inkomen? Het arbeidshof antwoordt hierop bevestigend en doet het vonnis van de arbeidsrechtbank teniet. Het in aanmerking te nemen inkomen overschrijdt de toegelaten grens voor een gezin met één kind ten laste.

*****

Arbrb. Turnhout, 7 mei 2004, A.R. nr. 26.739; Arbh. Antwerpen, 6 oktober 2004, A.R. nr. 200411

Eiser vraagt aanstelling van een advocaat in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand voor een betwisting over elektriciteitsaansluiting. De integratietegemoetkoming kan niet in aanmerking genomen worden voor de vaststelling van het al dan niet overschrijden van het grensbedrag. Het bedrag van het rustpensioen laat eiser toe aanspraak te maken op de bijstand.

Het Arbeidshof van Antwerpen doet dit vonnis teniet. Volgens het Hof is een integratietegemoetkoming een bestaansmiddel dat in rekening moet worden gebracht voor de bepaling van het maandelijks netto-inkomen.

*****

Arbrb. leper, 19 maart 2004, A.R. nr. 26563

De gedetineerde wordt, behoudens tegenbewijs, beschouwd als een persoon wiens inkomsten onvoldoende zijn. Hij heeft recht op volledig kosteloze juridische tweedelijnsbijstand voor de procedure voor de Kamer van Inbeschuldigingstelling tegen de beslissing van de Raadkamer tot bevestiging van zijn aanhouding.

*****

Arbrb. leper, 19 maart 2004, A.R. nr. 26537

Eiseres is asielzoeker en ontvangt maatschappelijke dienstverlening van het ocmw. Ten onrechte vraagt het Bureau voor Juridische Bijstand bewijsstukken inzake onvermogen.

*****

Arbrb. leper, 19 maart 2004, A.R. nr. 26568

Eiser vraagt om volledig kosteloze juridische tweedelijnsbijstand voor zijn strafrechtelijke verdediging in een procedure voor de correctionele rechtbank. Nergens blijkt dat hij om juridische tweedelijnsbijstand heeft gevraagd voor een regularisatieprocedure. Eiser bewijst niet dat hij behoort tot een categorie vermeld in art. 2, § 1, 3° tot en met 8° van

het K.B. van 10 juli 2001 en evenmin dat zijn maandelijks netto-inkomen lager is dan het bedrag in art. 2, § 1, 1° of 2° van hetzelfde besluit. Het Bureau van Juridische Bijstand heeft zijn verzoek terecht verworpen.

*****

Arbrb. Ieper, 19 maart 2004, A.R. nr. 26567

Voor het bekomen van volledig kosteloze juridische tweedelijnsbijstand voor de regularisatieprocedure kan eiser zich beroepen op art. 2, § 1, 9° van het K.B. van 10 juli 2001. Hij kan zich tevens beroepen op art. 2, § 1, 3° van hetzelfde K.B., vermits hij het bewijs heeft geleverd dat hij maatschappelijke dienstverlening ontvangt van het ocmw. De rechtbank kent hem de rechtsbijstand toe.

*****

Arbrb. Ieper, 5 september 2003, A.R. nr. 26041

Krachtens art. 2, § 1, 10° van het K.B. van 10 juli 2001 kan een asielaanvrager aanspraak maken op kosteloze juridische tweedelijnsbijstand op voorlegging van bewijsstukken. Eiser legt een stuk voor waaruit blijkt dat hij een aanvraag heeft gedaan om te worden erkend als vluchteling. De rechtbank vindt dit voldoende als bewijs.

*****

Arbrb. Antwerpen, 4 februari 2002, A.R. nr. 336.038

Eiseres geniet een werkloosheidsvergoeding en een integratietegemoetkoming. Een integratietegemoetkoming, alhoewel niet uitdrukkelijk uitgesloten door de wet, is geen bestaansmiddel in de zin van art. 1 en 2 van het K.B. van 20 december 1999. Deze uitkering is immers bedoeld om de "buitengewone kosten" van een handicap te vergoeden. Alleen de werkloosheidsuitkeringen kunnen in rekening gebracht worden bij de bepaling van de maandelijks netto-inkomsten van de aanvrager. Dit bedrag ligt

lager dan de grens. Eiseres heeft recht op volledig kosteloze bijstand van een advocaat in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand.

Onderhoudsgeld

Arbrb. Antwerpen, 17 december 2001, A.R. nr. 338.154

Eiser vormt een gezin met een vriendin. Een schuldbemiddelaar zuivert de schulden aan.

De vriendin heeft drie kinderen ten laste voor wie zij een onderhoudsgeld ontvangt. De rechtbank houdt geen rekening met het onderhoudsgeld. Maar dan nog ligt het inkomen, waaronder het leefgeld, ruim boven de norm.

*****

Arbrb. Hasselt, 23 februari 2001, A.R. nr. 2003527

Het onderhoudsgeld voor de kinderen wordt bij de werkloosheidsvergoeding gevoegd voor de berekening van het inkomen, zodat de maximumgrens is overschreden. Eiseres levert geen bewijs van uitzonderlijke schulden.

*****

Arbrb. Antwerpen, 6 november 2000, A.R. nr. 324.153; Arbh. Antwerpen, 3 juli 2001, A.R. nr. 2000869

Eiseres is feitelijk gescheiden. Ze woont samen met twee dochters die beiden studeren. Ze heeft een inkomen uit onderhoudsgeld en uit roerend kapitaal. Haar ex-man betaalt haar onderhoudsgeld voor de kinderen. Onderhoudsgeld uitbetaald voor de kinderen mogen niet in rekening gebracht worden. Dit geld mag de partner uitsluitend gebruiken

in het belang van het kind. De andere ouder heeft hierop controlerecht. Voor de wijze van opname van roerende kapitalen in de maandelijkse inkomsten volgt de rechtbank de werkwijze van artikel 21 van het K.B. van 30 oktober 1974 houdende algemeen reglement betreffende het bestaansminimum. De aanrekening van het roerend kapitaal in de inkomsten plus het onderhoudsgeld is lager dan het bedrag voor een alleenstaande, zelfs zonder kinderlast. De rechtbank kent de aanstelling van een advocaat in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand voor het instellen van een echtscheidingsprocedure toe. Bovendien verwijst het K.B. van 20 december 1999 naar de wet op het bestaansminimum. Personen die een uitkering genieten uit het bestaansminimum hebben steeds recht op kosteloze juridische bijstand. Bij het berekenen van het bestaansminimum wordt evenmin rekening gehouden met de onderhoudsgelden verkregen voor de kinderen. Eiseres kan in principe rechten laten gelden op een bijpassing tot het bedrag van het bestaansminimum, waardoor zij automatisch recht zou hebben op kosteloze rechtsbijstand.

Het Arbeidshof bevestigt het vonnis tegen het advies van het auditoraat-generaal in. Het openbaar ministerie neemt het onderhoudsgeld voor de kinderen wel in aanmerking voor het inkomen. Maar door een andere berekening is het bedrag lager dan het referentie-inkomen en heeft geïntimeerde recht op de volledige kosteloosheid van de juridische bijstand.

Zonder voorwerp

Arbrb. Antwerpen, 7 maart 2007, A.R. nr. 394.120

Eiser wenste de eindbeslissing van de klassenraad, met name het afleveren van een C-attest, aan te vechten voor de Raad van State. Na bespreking van de zaak komt de aangestelde advocaat tot het besluit dat het verzoek kennelijk ongegrond is. Op grond van dit negatief advies kon het Bureau voor Juridische Bijstand een einde stellen aan de juridische bijstand (art. 508/14, laatste lid Ger. W.).

Op het ogenblik van het inleiden van de procedure voor de vernietiging van deze beslissing, was de termijn voor het inleiden van een procedure voor de Raad van State ruim verstreken. Het beroep tot vernietiging van de beslissing van het BJB tot

beëindiging van de juridische bijstand heeft hierdoor geen voorwerp meer. Er kon immers op geen enkele wijze nog geldig beroep aangetekend worden, gelet op de manifeste laattijdigheid.

*****

Arbrb. Kortijk, 3 september 2003, A.R. nr. 65682

Het Bureau voor Juridische bijstand heeft eiser een advocaat toegewezen, nog voor hij de vordering heeft ingeleid. De zaak is zonder voorwerp. Of de advocaat al dan niet contact met eiser heeft opgenomen, belangt de arbeidsrechtbank niet meer aan.

Ontvankelijkheid

Arbrb. Brussel, 2 november 2006, A.R. nr. 11225/06-11419/06-11602/06-12750/06-14728/06

Vier verzoekschriften betreffen een mondelinge afwijzing van het verzoek tot rechtsbijstand of een gebrek aan reactie van het Bureau voor Juridische Bijstand op een schriftelijke aanvraag tot rechtsbijstand. Uit de samenlezing van de artikelen 508/15 en 508/16 Ger. W. volgt dat over iedere aanvraag tot het bekomen van juridische tweedelijnsbijstand binnen de 15 dagen een beslissing moet genomen worden en dat deze beslissing schriftelijk ter kennis moet worden gebracht. Het Gerechtelijk Wetboek bepaalt geen beroepsmogelijkheid voor het geval het BJB in gebreke blijft een tijdige beslissing te nemen of nalaat deze beslissing schriftelijk ter kennis te brengen. Het zou echter niet overeenstemmen met de bedoeling van de wetgever wanneer men zou oordelen dat in dergelijke gevallen geen beroep zou mogelijk zijn. Anders zou immers het BJB het beroep tegen haar beslissingen onmogelijk kunnen maken door geen formele beslissing te treffen. Een beroep moet dan ook mogelijk zijn tegen de afwezigheid van een beslissing of tegen de afwezigheid van correcte kennisgeving van deze beslissing, maar dan binnen een termijn van één maand te rekenen vanaf het

ogenblik waarop de kennisgeving van de beslissing (15 dagen na de aanvraag) had moeten gebeuren.

*****

Arbrb. Brussel, 4 juli 2006, A.R. nr. 53917/03

Overeenkomstig artikel 508/15 Ger. W. moet de kennisgeving van de beslissing nuttige informatie bevatten om beroep in te stellen. Omdat in casu de kennisgeving niet de nuttige informatie bevatte om eiser toe te laten een procedure in te leiden, heeft zij de termijn om beroep in te stellen bij de arbeidsrechtbank niet doen lopen.

*****

Arbrb. Leuven, 3 mei 2006, A.R. nr. 427/06

Eiser heeft zijn verzoekschrift in het Engels opgesteld. Overeenkomstig artikel 2 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken wordt voor de arbeidsrechtbank te Leuven de rechtspleging in het Nederlands gevoerd. Deze regel is voorgeschreven op straffe van nietigheid. De vordering is onontvankelijk.

*****

Arbrb. Antwerpen, 19 oktober 2005, A.R. nr. 379.242

Eiser heeft haar verzoekschrift in het Frans opgesteld. Overeenkomstig artikel 2 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken moet voor de arbeidsrechtbank te Antwerpen de procedure in het Nederlands worden ingeleid. Deze regel is voorgeschreven op straffe van nietigheid. De vordering is onontvankelijk.

Bevoegdheid

Arbrb. Gent, 17 oktober 2005, A.R. nr. 168.046/04

Het ocmw komt slechts gedeeltelijk tussen in de verpleegkosten van eiser. Eiser stelt tegen deze beslissing beroep in bij de arbeidsrechtbank. Pas vier maanden nadien verzoekt hij om toekenning van juridische tweedelijnsbijstand om hem bij te staan in de beroepsprocedure.

De rechter bevestigt het standpunt van het bureau voor juridische bijstand: enkel in spoedeisende gevallen kan het bureau voor juridische bijstand post factum een bevestiging van een aanwijzing verlenen. Eiser had alle mogelijkheden om tijdig een aanvraag in te dienen of minstens tussenkomst te vragen voor toekomstige prestaties.

*****

Arbrb. Gent, 1 september 2003, A.R. nr. 157.452/02 – 157.531/02

Het bureau voor juridische bijstand weigert de taxatie van het ereloon en de kosten van de advocaat die als advocaat in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand een procedure voerde voor haar cliënt. Eiseres is advocaat. Ze meent dat de arbeidsrechtbank bevoegd is en zij, als advocaat, dient aanzien te worden als “aanvrager” in de zin van art. 508/16 Ger.W. De arbeidsrechtbank oordeelt dat de beroepsmogelijkheid van art. 508/16 Ger.W. enkel voorbehouden is voor de aanvrager van juridische bijstand en geen toepassing vindt op betwistingen inzake kosten en ereloon van de daartoe aangestelde advocaat. De arbeidsrechtbank verklaart zich onbevoegd om kennis te nemen van de vordering.